

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ФОРТЕ ЛАЙФ»**

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

ЗА ПЕРІОД З 01 СІЧНЯ 2023 РОКУ ПО 31 ГРУДНЯ 2023 РОКУ

Відповідність приміток та статей фінансової звітності за 2023 рік.

Звіт про фінансовий стан у порядку ліквідності станом на 31 грудня 2023 року

тис.грн.

	Примітки	31.12. 2021	31.12. 2022	31.12. 2023
Активи				
Гроші та їх еквіваленти	25.6	157 681	192 810	3 013
Поточні фінансові інвестиції	25.5	23 558	21 731	212 259
Дебіторська заборгованість	25.5	2 605	3 836	7 269
Запаси		8	103	
Довгострокові фінансові інвестиції	25.5	22 922	25 359	53 387
Інвестиційна нерухомість	25.12	34 191	25 863	45 702
Основні засоби	25.10	57 116	59 944	44 159
Нематеріальні активи	25.11	732	1 202	2 870
Відстрочені податкові активи	25.16	45	142	
Всього активів		298 858	330 990	368 659
Баланс		298 858	330 990	368 659
Зобов'язання				
Поточні зобов'язання за розрахунками з персоналом	25.7			258
Поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом	25.7	329	328	1 410
в т.ч. з податку на прибуток	25.7	302	291	1 361
Інші поточні зобов'язання	25.7	487	566	600
Поточні забезпечення	25.14	472	484	650
Поточні зобов'язання за розрахунками зі страховими посередниками	25.7	13 837	4 822	5 968
Зобов'язання за страховими вимогами	25.3,25.17	974	3 762	4 489
Зобов'язання за страховими контрактами (зобов'язання на залишок покриття)	25.3,25.4, 25.17	213 885	240 535	270 865
Відстрочені податкові зобов'язання	25.16			6 725
Всього зобов'язань		229 981	250 497	290 965
Власний капітал				
Зареєстрований капітал	25.13	17 000	17 000	17 000
Капітал у дооцінках	25.13	43 696	48 284	30 887
Резервний капітал	25.13	575	645	748
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	25.13,25.17	7 603	14 564	29 059
Всього власного капіталу		68 874	80 493	77 694
Баланс		298 858	330 990	368 659

Відповідність приміток та статей фінансової звітності за 2023 рік.

ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ ТА ЗБИТКИ ТА ІНШІ СУКУПНІ ДОХОДИ

за рік, який закінчився 31 грудня 2023 року

тис.грн.

Суттєві статті звіту про фінансові результати за 2023 рік з урахуванням МСФЗ 17	Примітки	2022 р.	2023 р.
Дохід від страхування	25.1,25.17	93 233	108 986
Витрати страхування	25.17	-85 274	-91 937
Прибуток від страхування		7 959	17 049
Собівартість страхування	25.2	-13 711	-11 963
Інші операційні доходи	25.15	25 637	7 261
Адміністративні витрати	25.15	-3 976	-2 534
Інші операційні витрати	25.15	-9 882	-896
Фінансовий результат від операційної діяльності		6 027	8 917
Інші фінансові доходи	25.16,25.17	2 468	4 528
Інші доходи	25.15	176	1 146
Інші витрати	25.15	-691	-241
Фінансовий результат до оподаткування		7 980	14 350
Витрати з податку на прибуток	25.16	-1 073	-3 282
Чистий фінансовий результат (прибуток)		6 907	11 068
СУКУПНИЙ ДОХІД			
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	25.13	4 588	-17 397
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів		-	-
Інший сукупний дохід	25.13	1 440	14 090
Інший сукупний дохід до оподаткування		6 028	-3 307
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом		-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування		6 028	-3 307
Сукупний дохід		12 935	7 761

Відповідність приміток та статей фінансової звітності за 2023 рік.

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ
за рік, який закінчився 31 грудня 2023 року

тис.грн.

Найменування статті	Примітки	2023	2022
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від повернення авансів			
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках		103	79
Надходження від боржників неустойки(штрафів, пені)			
Надходження від операційної оренди		80	35
Надходження від страхових премій		101 904	92 414
Інші надходження		17 289	119
Витрачання на оплату товарів (робіт, послуг)		(69 404)	(72 997)
Праці		(4 199)	(2 952)
Відрахувань на соціальні заходи		(1 427)	(1 097)
Зобов'язань з податків і зборів		(4 686)	(2 797)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток		(2 125)	(1 182)
Витрачання на оплату повернення авансів		(407)	(526)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами		(11 463)	(13 029)
Інші витрачання		(19 200)	(1 998)
Чистий рух коштів від операційної діяльності		8 590	(2 749)
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації фінансових інвестицій			-
Надходження від реалізації необоротних активів		244	340
Надходження від отриманих відсотків		19 653	9 885
Інші надходження		29 949	49 994
Витрачання на придбання фінансових інвестицій		(29 162)	(45 078)
Інші платежі		(212 279)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності		(191 595)	15 141
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Витрачання на сплату дивідендів	25.13	9 874	1 231
Чистий рух коштів від фінансової діяльності		(9 874)	(1 231)
Чистий рух коштів за звітний період	25.5,25.6	(192 879)	11 161
Залишок коштів на початок року	25.5,25.6	192 810	157 681
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів		3 082	23 968
Залишок коштів на кінець року	25.5,25.6	3 013	192 810

Відповідність приміток та статей фінансової звітності за 2023 рік.

ЗВІТ ПРО ЗМІНИ У ВЛАСНОМУ КАПІТАЛІ

за рік, який закінчився 31 грудня 2023 року

тис.грн.

	Примітки	Зареєстрований капітал	Капітал у дооцінках	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток	Всього
Залишок на 31 грудня 2021 року	25.13	17 000	43 696	575	8 993	70 264
Коригування в результаті впровадження МСФЗ 17					-1 390	-1 390
Залишок на 01 січня 2022 року		17 000	43 696	575	7 603	68 874
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	25.13				6 907	6 907
Інший сукупний дохід за звітний період	25.13		6 028			6 028
Виплати власникам (дивіденди)	25.13				(1 316)	(1 316)
Інші зміни в капіталі	25.13		(1 440)		1 440	
Резервний капітал	25.13			70	(70)	
Разом змін в капіталі	25.13		4 588	70	6961	11 619
Залишок на 31 грудня 2022 року	25.13	17 000	48 284	645	14 564	80 493
Залишок на 01 січня 2023 року	25.13	17 000	48 284	645	14 564	80 493
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	25.13				11 068	11 068
Інший сукупний дохід за звітний період	25.13		(3 307)			(3 307)
Виплати власникам (дивіденди)	25.13				(10 560)	(10 560)
Інші зміни в капіталі	25.13		(14 090)		14 090	
Резервний капітал	25.13			103	(103)	
Разом змін в капіталі	25.13		(17 397)	103	14 495	-2 799
Залишок на 31 грудня 2023 року	25.13	17 000	30 887	748	29 059	77 694

Примітки
до фінансової звітності страховика
ПрАТ «СК «ФОРТЕ ЛАЙФ»
за 2023 рік
з розкриттям інформації згідно з вимогами МСБО/МСФЗ.

Заява
про відповідальність керівництва щодо підготовки фінансової звітності за рік, що завершився 31 грудня 2023 року

Керівництво несе відповідальність за підготовку фінансової звітності, яка достовірно відображає фінансовий стан Приватного акціонерного товариства «Страхова компанія «ФОРТЕ ЛАЙФ» (надалі – «Товариство») станом на 31 грудня 2023 року, результати його діяльності, а також рух грошових коштів та зміни в капіталі за 2023 рік у відповідності до Міжнародних стандартів фінансової звітності (надалі – «МСФЗ») та вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Керівництво Товариства також несе відповідальність за вжиття всіх можливих заходів, які забезпечать збереження активів Товариства і попередження та виявлення випадків зловживань та інших порушень.

Керівництво вважає, що в процесі підготовки фінансової звітності, поданої нижче, Товариство застосовувало належну облікову політику, наведену в Примітках 7-27, її застосування було послідовним і підтверджувалося обґрунтованими та виваженими припущеннями та розрахунками з дотриманням відповідних МСФЗ. Також було дотримано всіх відповідних МСФЗ.

Фінансова звітність затверджується керівництвом Товариства.

1. Загальна інформація про Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «ФОРТЕ ЛАЙФ».

Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «ФОРТЕ ЛАЙФ» (далі – Товариство) (код ЄДРПОУ 33940722) зареєстроване Дніпровською районною у м. Києві державною адміністрацією 08.12.2005 р. №1 070 102 0000 015737.

Операційна діяльність проводиться за місцезнаходженням за адресою м. Київ, вул. Дмитрівська, будинок 46, літера А, в офісному приміщенні, що належать Товариству на правах власності.

Офіційна сторінка в Інтернеті, на якій доступна інформація про Товариство – www.forte-life.com.ua.

Адреса електронної пошти – office@forte-life.com.ua

Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «ФОРТЕ ЛАЙФ» здійснює діяльність зі страхування життя відповідно до безстрокової ліцензії Серії АЕ №284268 від 09.01.2014 р.

Акціонерами страховика є:

- Кулешина Оксана Олексіївна, Україна, частка в статутному капіталі 99,8 %;

- Кулешин Олександр Анатолійович, Україна, частка в статутному капіталі 0,1 %;
  - Кулешина Анна Олександрівна, Україна, частка в статутному капіталі 0,1 %.
- Власником істотної участі ПрАТ «СК «ФОРТЕ ЛАЙФ» є Кулешина Оксана Олексіївна. Частка у статутному капіталі складає - 99,8%.

Протягом 2022-2023 років не відбувалося змін у складі акціонерів Товариства.

Вищим органом управління Товариства є Загальні збори акціонерів.

Наглядова рада є колегіальним органом, який захищає права акціонерів, а також здійснює нагляд та регулювання діяльності Товариства. Члени Наглядової ради, що складається з 3 осіб, у тому числі одного незалежного члена, обираються загальними зборами акціонерів строком до 3 років.

Склад Наглядової Ради Товариства було затверджено Протоколом Загальних зборів від 15.12.2021 р.

Станом на 31.12.2023 р. до складу Наглядової ради входили:

Посада	ПІБ
Голова Наглядової ради	Кулешина Оксана Олексіївна
Член Наглядової ради	Кулешина Анна Олександрівна
Член Наглядової ради	Данченко Валентин Сергійович

Управління поточною діяльністю Товариства, забезпечення та здійснення контролю покладено на Генерального директора. Станом на 31 грудня 2023 року Генеральним директором ПрАТ «СК «ФОРТЕ ЛАЙФ» є Кулешин Олександр Анатолійович.

Кількість працівників станом на 31.12.2023 р. – 20 осіб.

У Товариства немає відокремлених підрозділів та філій.

Основна діяльність

Основний вид діяльності Товариства – це надання страхових послуг зі страхування життя для забезпечення потреби страхувальників у страховому захисті на підставі договору страхування, а також діяльність, що пов'язана з управлінням активами, зокрема активами, що представляють страхові резерви.

Основні складові діяльності:

- Розробка страхових продуктів
- Робота зі страховими посередниками
- Інформування потенційних страхувальників про страхові продукти
- Вивчення потенційного страхувальника, оцінка андерайтингових ризиків.
- Укладення договорів страхування та облік страхових платежів
- Супровід клієнтів за укладеними раніше договорами страхування, консультування та інформування
- Опрацювання заяв клієнтів за випадками, що мають ознаки страхових.
- Здійснення страхових виплат та викупних сум.
- Розрахунок страхових резервів .
- Облік та управління активами Товариства .
- Господарська діяльність для забезпечення поточних потреб.

2. Середовище, в якому здійснює діяльність Товариство.

Товариство здійснює свою діяльність виключно на території України.

Повномасштабне вторгнення росії в Україну, яке почалося 24 лютого 2022 року, призвело до великих людських жертв, масового переміщення населення та значного пошкодження інфраструктури. Величезним був також вплив на економічну активність: реальний ВВП різко скоротився, інфляція різко зросла, торгівля була серйозно порушена, а бюджетний дефіцит зріс до безпрецедентного рівня.

Одразу ж після вторгнення влада швидко адаптувала грошово-кредитну та валютну політику для збереження фінансової та курсової стабільності. Політика держави орієнтована на пріоритетні витрати на оборону, соціальні виплати, гуманітарні потреби та, де можливо, деяке виправлення критичної інфраструктури. Понад 7 млн українців – близько п'ятої частини населення – залишили країну або стали внутрішніми переселенцями, що чинить тиск на систему соціального захисту.

Значні проблеми на ринку праці пов'язано із змінами в обсязі та складі робочої сили через велику зовнішню міграцію та мобілізацію. Кількість зареєстрованих безробітних на одну вакансію з початку війни підскочила з 6 до 12, а дані досліджень вказують, що рівень безробіття зріс до 40%. Значно знизилася реальна заробітна плата.

Потреби у фінансуванні залишаються надзвичайно високими і залежать від тривалості війни та її інтенсивності, а економічні ризики є великими, у тому числі пов'язані з потенційною додатковою шкодою критично важливій інфраструктурі або новими збоями в стратегічних галузях економіки.

За прогнозами Нацбанку України, не зважаючи на війну та посиленням диспропорцій на ринку праці в умовах війни, економічне зростання триватиме, і реальний ВВП 2024 року зросте на 3,6% передусім завдяки збереженню високих бюджетних витрат на тлі очікуваних обсягів міжнародної допомоги на достатньому рівні.

Це відбудеться завдяки зниженню безпекових ризиків, що є основним припущенням прогнозу НБУ, покращенню споживчих та інвестиційних настроїв, упровадженню євроінтеграційних реформ. За прогнозами Національного банку України, інфляція поступово знижуватиметься та залишатиметься керованою завдяки заходам Національного банку та уряду, а також підтримці міжнародних партнерів.

За прогнозами Міжнародного валютного фонду, враховуючи, що війна стала затяжною, перспективи на 2024 рік є стриманими та вкрай невизначеними.

По мірі того, як активні бойові дії перемістилися до східних та південних регіонів, активність у небойових зонах стабілізувалася – економіка пристосовується до умов війни.

За прогнозами НБУ в міру зниження безпекових ризиків Україна повернеться до стійкого економічного зростання в 2024-2025 роках.

Зниження безпекових ризиків разом із поступовим відновленням виробничих потужностей, налагодженням логістики та поживленням внутрішнього попиту, у тому числі завдяки поверненню вимушених мігрантів, сприятимуть зростанню економіки у 2024–2025 роках. Завдяки всім цим чинникам у 2024 році реальний ВВП України зросте за різними прогнозами на 3-4%, рівень інфляції буде на рівні 8-10%, а курс гривні до долара може досягнути 42,1.

Надходження міжнародної підтримки та співпраця з МВФ дадуть змогу профінансувати значний дефіцит бюджету, а також підтримати міжнародні резерви на достатньому рівні.

Ключовим припущенням прогнозу є зниження безпекових ризиків із початку 2023 року. Основними ризиками залишаються тривалий термін повномасштабної воєнної агресії росії,

міжнародні політичні ризики, а також ймовірність руйнування об'єктів критичної інфраструктури.

Актуальними для прогнозу є й інші ризики, реалізація яких також може призвести до перегляду ключових макроекономічних показників, зокрема:

- виникнення додаткових бюджетних потреб і формування значних квазіфіскальних дефіцитів в енергетичній сфері з огляду на непередбачуваний характер війни;
- відтермінування повернення значної частини громадян в Україну та потенційна додаткова міграція за кордон, що обмежуватиме споживчий попит, а в тривалій перспективі загрожуватиме загостренням структурних проблем на ринку праці та зниженням економічного потенціалу;
- дефіцит або затримка зовнішнього фінансування
- ускладнення роботи зернового коридору, навіть попри послаблення цього ризику впродовж останніх місяців.

Натомість швидка реалізація плану відновлення України з відповідним надходженням офіційного та приватного фінансування відбудови може суттєво пришвидшити економічне зростання.

3. Основи підготовки, затвердження та подання фінансової звітності.

Концептуальною основою фінансової звітності є Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), включаючи Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) та Тлумачення (КТМФЗ, ПКТ), видані Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО), в редакції, офіційно оприлюдненій станом на 31 грудня 2023 року на веб-сайті Міністерства фінансів України:

(https://mof.gov.ua/uk/translation_of_international_financial_reporting_standards_2022_updated-576)

Підготовка фінансової звітності відповідно до МСФЗ, вимагає застосування певних важливих бухгалтерських оцінок. Вона також вимагає, щоб при застосуванні облікової політики Товариства її керівництво застосувало власні професійні судження. Області де такі судження є особливо важливими, області, що характеризуються високим рівнем складності, та області, в яких припущення й розрахунки мають велике значення для підготовки фінансової звітності, описані у Примітці 7.

Заява про відповідність.

Підготовлена Товариством звітність відповідає всім вимогам чинних МСФЗ з урахуванням змін, дотримання яких забезпечує подання достовірної, зіставної та зрозумілої інформації.

Керівництво використовує ряд оцінок і припущень по відношенню представлення активів та зобов'язань і розкриття умовних активів та зобов'язань (в разі наявності) при підготовці фінансової звітності у відповідності до МСФЗ.

Припущення та зроблені на їх основі розрахункові оцінки постійно аналізуються на предмет необхідності їх зміни.

Зміни в облікових оцінках визнаються у тому звітному періоді, коли ці оцінки були переглянуті, і в усіх наступних періодах.

При підготовці в умовах воєнного стану даної фінансової звітності Керівництво здійснило наступні заходи:

- Проведено оцінку можливості безперервної діяльності
- Проведено річну інвентаризацію з урахуванням вимог воєнного часу та моніторинг облікових оцінок
- Здійснено моніторинг ознак знецінення активів

- Створено контрактивні резерви
- Проведено аналіз та перерахунок забезпечень
- Проведено переоцінку активів, що обліковуються за справедливою вартістю
- Здійснено аналіз активів, що обліковуються за амортизованою вартістю та співставлення з їх справедливою вартістю
- Розраховано відкладені податки
- Актуалізовано облікову політику на наступний рік

Подання звітності.

Фінансова звітність за 2023 рік подається у форматі, відповідно до вимог національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1, прийнятого Міністерством фінансів України згідно з Наказом №73 від 07.02.2013 року та вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність».

Відповідно до пункту 5 статті 12 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» підприємства, які зобов'язані складати фінансову звітність за МСФЗ, складають і подають фінансову звітність на основі таксономії фінансової звітності за МСФЗ в єдиному електронному форматі (iXBRL). Станом на дату випуску цієї фінансової звітності таксономію UA XBRL МСФЗ 2023 року ще не опубліковано, і Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України ще не ініціювала процес подання фінансової звітності за 2023 рік в єдиному електронному форматі. У зв'язку з введенням воєнного стану в Україні Законом №2115-IX від 03.03.2022 р. передбачено, що, зокрема, юридичні особи подають фінансові, аудиторські звіти та будь-які інші документи, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства в документальній та/або в електронній формі, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання звітності чи обов'язку подати документи. Керівництво Товариства планує підготувати звіт iXBRL за 2023 рік та подати його за доступності актуального формату.

Основні засади обліку.

Фінансова звітність складається з урахуванням таких двох основоположних припущень:

- *Метод нарахування*

Відповідно до цього методу, результати операцій та інших подій визнаються при їх настанні (а не при отриманні чи виплаті грошових коштів або їх еквівалентів) і враховуються в тому звітному періоді і відображаються у фінансових звітах тих звітних періодів, в яких вони відбулися.

- *Припущення безперервності діяльності Товариства*

В звітному 2023 році Товариство функціонувало в нестабільному середовищі, пов'язаному воєнним вторгненням російської федерації, що зумовило виникнення негативних макроекономічних чинників, зокрема, нестабільності курсу національної валюти, інфляційним процесам, знеціненню інвестицій, значних міграційних процесів та зменшенню купівельної спроможності громадян.

В цих умовах Товариство за 2023 рік зберегло свою позицію на страховому ринку, демонструючи стабільність, платоспроможність та відповідальність, підтримуючи в довгостроковій перспективі конкурентоспроможність на фінансовому ринку України, за умови збереження якості обслуговування клієнтів, високої корпоративної культури та забезпечення безперервності діяльності.

За таких обставин Товариство змогло налагодити належним чином процеси операційної діяльності, зберегти активи, клієнтську базу, професійний кадровий потенціал.

Однак виклики поточної економічної, політичної і, в першу чергу, воєнної ситуації, зокрема, зниження надходжень страхових платежів, можливості знецінення фінансових

інвестицій та коливання справедливої вартості нерухомості збільшують ризики та невизначеності щодо майбутньої діяльності Товариства.

Керівництво визнає, що в умовах воєнного стану та в наявній макроекономічній ситуації є суттєві невизначеності, які можуть спричинити значний сумнів щодо здатності Товариства продовжувати діяльність на безперервній основі.

Основні чинники, які можуть викликати суттєві сумніви щодо здатності Товариства продовжувати безперервну діяльність:

- невизначеність і можливість зростання безпекових ризиків,
- невизначеності щодо ключових макроекономічних процесів, які формують економічне середовище,
- ризики інвестицій та невизначеність щодо стабільності банківської системи,
- невизначеності щодо платоспроможності населення.

Керівництво розуміє значення та вплив даних невизначеностей щодо оцінки безперервності діяльності. В умовах воєнного часу Керівництво вживає заходів щодо пом'якшення впливу подій та умов, пов'язаних з функціонуванням в умовах воєнного часу:

- постійний моніторинг ризиків та невизначеностей,
- зважена політика щодо активів та зобов'язань,
- впровадження технологій дистанційного обслуговування клієнтів,
- розробка нових продуктів з урахуванням викликів воєнного часу,
- збереження кадрового ресурсу,
- забезпечення безперебійної роботи в умовах енергетичного терору та ризику кібератак.

Керівництво Товариства вважає, що основа безперервності дотримана в умовах існування суттєвої невизначеності. Дана Фінансова звітність Товариства підготовлена на основі припущення, що Товариство функціонуватиме в передбачуваному майбутньому. Це припущення базується на твердих намірах керівництва, прибутковості діяльності, виконанні пруденційних вимог, збалансованості клієнтського портфелю, позитивній динаміці росту з початку повномасштабних воєнних дій та передбачає наявність достатніх активів та внутрішніх ресурсів для виконання зобов'язань в ході звичайної діяльності.

Фінансова звітність не включає коригування, які необхідно було б провести в тому випадку, якби Товариство не могло продовжити подальше здійснення фінансово-господарської діяльності відповідно до принципів безперервності діяльності.

4. Валюта фінансової звітності.

Функціональною валютою Товариства є Українська гривня (далі – гривня).

Доходи і витрати перераховуються по курсу на дату операцій, а всі курсові різниці, що виникають, враховуються в доходах(витратах) звітного періоду.

Було використано офіційні курси гривні до іноземної валюти на дату балансу:

	31.12.2022 р.	31.12.2023 р.
Гривень за 1 Долар США	36,5686	37,9824
Гривень за 1 ЄВРО	38,951	42,2079

Гривня є валютою представлення фінансової звітності за МСФЗ.

Всі дані фінансової звітності округлені з точністю до однієї тисячі гривень.

З метою формування показників фінансової звітності Товариство встановило рівень суттєвості в розмірі 1 тис. грн.

5. Склад фінансової звітності, що надається.

Фінансова звітність ПрАТ «СК «ФОРТЕ ЛАЙФ» є фінансовою звітністю загального призначення, в якій представлено інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, про рух грошових коштів підприємства, які є корисною для широкого кола користувачів при прийнятті економічних рішень.

Перелік та назви форм фінансової звітності Товариства за 2023 рік відповідають вимогам, встановленим НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», а саме:

Форма 1. Баланс (Звіт про фінансовий стан) станом на 31.12.2023 р.;

Форма 2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2023 рік;

Форма 3. Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2023 рік;

Форма 4. Звіт про власний капітал за 2023 рік та 2022 рік

та Примітки до фінансової звітності, що розроблені у відповідності до МСФЗ.

Всі показники фінансової звітності за 2023 рік надаються у порівнянні з аналогічними показниками за попередній звітний період.

Товариство представляє фінансову звітність у відповідності до МСБО 1 «Подання фінансової звітності».

Баланс складається методом поділу активів та зобов'язань на поточні і довгострокові.

Звіт про фінансові результати складається методом поділу витрат за функціональним визначенням.

Звіт про зміни у власному капіталі складається в розгорнутій формі.

Звіт про рух грошових коштів складається у відповідності до МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» прямим методом, в якому розкривається інформація про основні види валових грошових надходжень та витрат.

Примітки до фінансової звітності складаються у відповідності до вимог до розкриття інформації, викладених в усіх МСБО/МСФЗ.

Дані балансових статей підтверджені актами щорічної інвентаризації за підписами членів постійно діючої інвентаризаційної комісії.

Товариство не має активів на тимчасово окупованих територіях України.

Проміжна фінансова звітність готується Товариством у відповідності до МСБО 34 «Проміжна фінансова звітність».

Дата затвердження Генеральним директором фінансової звітності за 2023 рік – 28.02.2024 р. , дата затвердження уточнюючої фінансової звітності 10.05.2024 року.

6. Нові та переглянуті стандарти.

Назва МСФЗ, який застосовується вперше
<i>МСБО 1 «Подання фінансової звітності»</i>
Опис того, чи проводяться зміни в обліковій політиці згідно з перехідними положеннями МСФЗ, що застосовуються вперше
<i>До облікової політики, що застосована для підготовки і подання фінансової звітності за 2023 рік, зміни щодо класифікації зобов'язань як поточні або непоточні та нові вимоги щодо подання непоточних зобов'язань із спеціальними умовами не вносилися.</i>
Опис характеру зміни в обліковій політиці

Поправка зміщує акцент з очікування та наміру суб'єкта господарювання рефінансувати або відстрочити зобов'язання на більш об'єктивний критерій - чи має суб'єкт господарювання право зробити це на кінець звітного періоду. Змінений параграф роз'яснює, що можливість рефінансування не розглядається, якщо на кінець звітного періоду не існує права відстрочити платіж за існуючою кредитною угодою. Зміни роблять оцінку більш об'єктивною, оскільки вона менше залежить від намірів суб'єкта господарювання, а більше від його фактичних прав та угод, що діють на кінець звітного періоду. Поправки вимагають додаткового аналізу виконання спеціальних умов кредитних угод з метою класифікації зобов'язань, а також висувають додаткові вимоги щодо розкриття інформації про такі кредитні угоди.

Опис перехідних положень МСФЗ, що застосовується вперше

Документ "Класифікація зобов'язань як поточні або непоточні", випущений у січні 2020 року, застосовується для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2024 року або пізніше, ретроспективно відповідно до МСБО 8. Якщо ці зміни застосовуються до більш раннього періоду після випуску документа "Непоточні зобов'язання із спеціальними умовами", також застосовується документ "Непоточні зобов'язання із спеціальними умовами" для такого періоду. Документ "Непоточні зобов'язання із спеціальними умовами", випущений у жовтні 2022 року, застосовується для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2024 року або пізніше, ретроспективно відповідно до МСБО 8

Опис перехідних положень МСФЗ, що застосовується вперше, які можуть мати вплив на майбутні періоди

Зазначені перехідні положення можуть мати вплив на майбутні звітні періоди, якщо компанія матиме поточні і непоточні зобов'язання, у тому числі зі спеціальними умовами (ковенантами)

Опис факту раннього застосування нового або зміненого Стандарту МСФЗ

Компанія не застосувала зміни щодо класифікації зобов'язань як поточні або непоточні та нові вимоги щодо подання непоточних зобов'язань із спеціальними умовами у фінансовій звітності за 2023 рік.

Назва МСФЗ, який застосовується вперше

МСФЗ 16 «Оренда»

Опис того, чи проводяться зміни в обліковій політиці згідно з перехідними положеннями МСФЗ, що застосовуються вперше

До облікової політики, що застосована для підготовки і подання фінансової звітності за 2023 рік, доповнення щодо операцій продажу і зворотної оренди не вносилися.

Опис характеру зміни в обліковій політиці

Після дати початку оренди в операції продажу з подальшою орендою продавець-орендар застосовує параграфи 29-35 МСФЗ 16 до активу в праві користування, що виникає в результаті зворотної оренди, та параграфи 36-46 МСФЗ 16 до орендного зобов'язання, що виникає в результаті зворотної оренди. Застосовуючи параграфи 36-46, продавець-орендар визначає "орендні платежі" або "переглянуті орендні платежі" таким чином, щоб продавець-орендар не визнавав жодної суми прибутку або збитку, що відноситься до права користування, збереженого продавцем-орендарем. Застосування цих вимог не перешкоджає продавцю-орендарю визнавати у складі прибутку або збитку будь-який прибуток або збиток, пов'язаний з частковим або повним припиненням оренди, як того вимагає параграф 46(а) МСФЗ (IFRS) 16. Поправка не встановлює конкретних вимог до оцінки зобов'язань з

оренди, що виникають при зворотній оренді. Первісна оцінка зобов'язання з оренди що виникає в результаті зворотної оренди, може призвести до того, що продавець-орендар визначатиме "орендні платежі які відрізняються від загального визначення орендних платежів у Додатку А до МСФЗ (IFRS) 16. Продавець-орендар повинен буде розробити та застосовувати облікову політику яка забезпечує доречну та достовірну інформацію відповідно до МСБО 8 "Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки".

Опис перехідних положень МСФЗ, що застосовується вперше

Документ «Орендне зобов'язання в операціях продажу та зворотної оренди», випущений у вересні 2022 року, орендар-продавець застосовує до річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2024 року або пізніше. Дострокове застосування дозволяється. Продавець-орендар застосовує поправку ретроспективно відповідно до відповідно до МСФЗ (IAS) 8 до операцій з продажу та зворотної оренди укладених після дати першого застосування (тобто поправка не застосовується до операцій продажу і зворотної оренди укладених до дати першого застосування). Датою первісного застосування є початок річного звітного періоду в якому організація вперше застосувала МСФЗ (IFRS) 16.

Опис перехідних положень МСФЗ, що застосовується вперше, які можуть мати вплив на майбутні періоди

Зазначені перехідні положення можуть мати вплив на майбутні звітні періоди, якщо компанія здійснюватиме операції продажу зі зворотною орендою

Опис факту раннього застосування нового або зміненого Стандарту МСФЗ

Компанія не застосувала зміни щодо класифікації зобов'язань як поточні або непоточні та нові вимоги щодо операцій з продажу зі зворотною орендою у фінансовій звітності за 2023 рік.

Назва МСФЗ, який застосовується вперше

МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів», МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації»

Опис того, чи проводяться зміни в обліковій політиці згідно з перехідними положеннями МСФЗ, що застосовуються вперше

До облікової політики, що застосована для підготовки і подання фінансової звітності за 2023 рік, доповнення щодо угод про фінансування постачальників не вносилися.

Опис характеру зміни в обліковій політиці

Поправки уточнюють вимоги до розкриття інформації з метою посилення чинних вимог, які покликані допомогти користувачам фінансової звітності зрозуміти вплив фінансових угод з постачальниками на зобов'язання, грошові потоки та схильність до ризику ліквідності. Поправки роз'яснюють характеристики угод про фінансування постачальників. За цими угодами один або декілька постачальників фінансових послуг сплачують суми, які організація заборгувала своїм постачальникам. При цьому організація погоджується погасити ці суми постачальникам фінансування відповідно до умов та положень угод, або на ту саму дату, або на пізнішу дату, ніж та, на яку фінансові постачальники розраховуються з постачальниками суб'єкта господарювання. Поправки вимагають, щоб організація надавала інформацію про вплив угод про фінансування постачальників на зобов'язання та грошові потоки, включаючи строки та умови таких угод, кількісну інформацію про зобов'язання угод, кількісну інформацію про зобов'язання, пов'язані з цими угодами пов'язаних з цими угодами, на початок і кінець звітного періоду, а також тип і вплив негрошових змін у балансовій вартості цих угод. Інформація про такі угоди має бути агрегована, за винятком випадків,

коли окремі угоди мають відмінні або унікальні умови та умови. У контексті кількісного ризику ліквідності розкриття інформації, що вимагається МСФЗ 7, угоди про фінансування постачальників включені як приклад інших факторів, які можуть бути доречно розкрити.

Опис перехідних положень МСФЗ, що застосовується вперше

Поправки набувають чинності для річних звітних періодів що починаються 1 січня 2024 року або після цієї дати. Дострокове застосування дозволяється, але необхідно буде розкрити інформацію про це. Поправки надають деякі перехідні пільги щодо порівняльної та кількісної інформації на початок річного звітного періоду та проміжних розкриттях.

Опис перехідних положень МСФЗ, що застосовується вперше, які можуть мати вплив на майбутні періоди

Зазначені перехідні положення можуть мати вплив на майбутні звітні періоди, якщо компанія використовуватиме в своїй діяльності угоди фінансування постачальників

Опис факту раннього застосування нового або зміненого Стандарту МСФЗ

Компанія не застосувала зміни щодо розкриття інформації про угоди фінансування постачальників у фінансовій звітності за 2023 рік.

Назва МСФЗ, який застосовується вперше

МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів»

Опис того, чи проводяться зміни в обліковій політиці згідно з перехідними положеннями МСФЗ, що застосовуються вперше

До облікової політики, що застосована для підготовки і подання фінансової звітності за 2023 рік, доповнення щодо відсутності можливості обміну валют не вносилися.

Опис характеру зміни в обліковій політиці

Поправка до МСБО 21 роз'яснює, як суб'єкт господарювання повинен оцінювати, чи є валюта конвертованою, і як він повинен визначати спот-курс обміну, якщо конвертованість відсутня. Валюта вважається конвертованою в іншу валюту, якщо суб'єкт господарювання може отримати іншу валюту протягом періоду часу, що враховує звичайну адміністративну затримку, а також за допомогою ринкового або біржового механізму, при якому операція обміну створює юридично забезпечені права та зобов'язання. Якщо валюту не можна обміняти на іншу валюту, суб'єкт господарювання повинен оцінити спот-курс обміну на дату оцінки. Метою суб'єкта господарювання при оцінці спот-курсу обміну є відображення курсу, за яким на дату оцінки відбулася б звичайна операція обміну між учасниками ринку за переважających економічних умов. Поправки зазначають, що суб'єкт господарювання може використовувати спостережуваний обмінний курс без коригування або іншого методу оцінки. Якщо суб'єкт господарювання оцінює спот-курс, оскільки одна валюта не обмінюється на іншу валюту, він розкриває інформацію, яка дає змогу користувачам фінансової звітності зрозуміти, як ця валюта, що не обмінюється на іншу валюту, впливає або, як очікується, вплине на фінансові результати діяльності, фінансовий стан і грошові потоки суб'єкта господарювання.

Опис перехідних положень МСФЗ, що застосовується вперше

Поправки набувають чинності для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2025 року або після цієї дати. Дострокове застосування дозволяється, але необхідно буде розкрити інформацію про це. При застосуванні поправок організація не повинна перераховувати порівняльну інформацію.

Опис перехідних положень МСФЗ, що застосовується вперше, які можуть мати вплив на майбутні періоди
<i>Зазначені перехідні положення можуть мати вплив на майбутні звітні періоди, якщо компанія використовуватиме в своїй діяльності валюту з відсутністю обміну</i>
Опис факту раннього застосування нового або зміненого Стандарту МСФЗ
<i>Компанія не застосувала зміни щодо відсутності можливості обміну валюти у фінансовій звітності за 2023 рік.</i>
Назва МСФЗ, який застосовується вперше
<i>МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність» та МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства»</i>
Опис того, чи проводяться зміни в обліковій політиці згідно з перехідними положеннями МСФЗ, що застосовуються вперше
<i>До облікової політики, що застосована для підготовки і подання фінансової звітності за 2023 рік, доповнення щодо продажу або внеску активів між інвестором та його асоційованим або спільним підприємством не вносилися.</i>
Опис характеру зміни в обліковій політиці
<i>Поправки вирішують конфлікт між МСФЗ (IFRS) 10 "Консолідована фінансова звітність" та МСБО (IAS) 28 "Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства" в частині, що стосується втрати контролю над дочірньою компанією, яка продається або вноситься в асоційовану компанію або спільне підприємство. Поправки роз'яснюють, що прибуток або збиток визнається в повному обсязі, якщо передача асоційованій компанії або спільному підприємству стосується бізнесу, як визначено в МСФЗ (IFRS) 3 "Об'єднання бізнесу". Прибуток або збиток від продажу або внеску активів, які не є бізнесом, визнається лише в межах часток непов'язаних інвесторів в асоційованому або спільному підприємстві.</i>
Опис перехідних положень МСФЗ, що застосовується вперше
<i>У грудні 2015 року Рада з МСФЗ вирішила відкласти дату набуття чинності поправок до того часу, поки вона не завершить роботу над будь-якими поправками, що є результатом її дослідницького проекту щодо методу участі в капіталі. Дострокове застосування поправок, як і раніше, дозволяється. Поправки повинні застосовуватися перспективно.</i>
Опис перехідних положень МСФЗ, що застосовується вперше, які можуть мати вплив на майбутні періоди
<i>Зазначені перехідні положення можуть мати вплив на майбутні звітні періоди, якщо компанія здійснюватиме в своїй діяльності продаж або внески активів між інвестором та його асоційованим або спільним підприємством</i>
Опис факту раннього застосування нового або зміненого Стандарту МСФЗ
<i>Компанія не застосувала зміни щодо продажу або внеску активів між інвестором та його асоційованим або спільним підприємством у фінансовій звітності за 2023 рік.</i>

7. Суттєві аспекти облікових політик.

Загальні положення стосовно облікових політик.

Облікова політика Товариства - це сукупність визначених, в межах чинного законодавства, принципів та процедур, основ, правил, домовленостей та практики, що використовуються для складання та подання фінансової звітності.

Облікова політика Товариства ґрунтується на вимогах нормативно-правових актів України та правилах бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності за Міжнародними стандартами фінансової звітності. Облікова політика Товариства розроблена та затверджена керівництвом Товариства відповідно до вимог МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» та інших чинних МСФЗ. Товариство обирає та застосовує свої облікові політики послідовно для подібних операцій, інших подій або умов, якщо МСФЗ конкретно не вимагає або не дозволяє визначення категорії статей, для яких інші політики можуть бути доречними.

Елементами фінансової звітності Товариства є активи, зобов'язання та власний капітал (відображенні в балансі (звіті про фінансовий стан)), доходи і витрати (характеризують результати господарської діяльності і відображені в звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід)).

Елементи фінансової звітності визнаються, якщо існує ймовірність збільшення або зменшення майбутніх економічних вигод, пов'язаних із статтею; вартість або собівартість статті можна достовірно оцінити чи визначити.

Перелік та назви форм фінансової звітності Товариства подаються у відповідності із вимогами, що встановлені НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

У Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), який підготовлений згідно з НП(С)БО 1, витрати подаються за функціональною ознакою. Враховуючи корисність для прогнозування майбутніх грошових потоків в даних примітках наведена інформація у розрізі видів витрат.

Фінансова звітність складається за принципом нарахування, крім звіту про рух грошових коштів. Представлення грошових потоків у Звіті про рух грошових коштів здійснюється із застосуванням прямого методу з розкриттям інформації про основні класи надходжень та виплат грошових коштів на підставі облікових записів Товариства.

Перегляд облікових оцінок при складанні фінансової звітності.

Ця фінансова звітність підготовлена в умовах дії воєнного часу, що зумовило перегляд облікових оцінок щодо активів та зобов'язань.

Використання суджень та оцінок

При підготовці цієї фінансової звітності управлінський персонал використовував професійні судження та оцінки, які впливають на застосування облікової політики та суми активів, зобов'язань, доходів і витрат, відображених у фінансовій звітності. Фактичні результати можуть відрізнятися від цих оцінок. Оцінки та припущення, що лежать в їх основі, переглядаються на постійній основі. Зміни в оцінках визнаються перспективно.

Професійні судження

Інформація про судження, сформовані при застосуванні облікової політики, які мають найбільш суттєвий вплив на суми, відображені у фінансовій звітності, наведена у наступних примітках:

- Примітка 25.3. Розкриття щодо страхових резервів.
- Примітка 25.4. Перевірка адекватності зобов'язань (LAT) станом на 31.12.2023 р.
- Примітки 25.5. Розкриття інформації щодо фінансових активів.

- Примітка 25.10. Розкриття інформації щодо основних засобів з відображенням на підставі даних професійного оцінювача щодо ринкової вартості нерухомості.

- Примітка 25.12. Розкриття інформації щодо інвестиційної нерухомості .

Припущення та невизначеності в оцінках

Інформація про припущення та невизначеності в оцінках на звітну дату, які мають значний ризик того, що вони можуть призвести до суттєвих коригувань балансової вартості активів та зобов'язань протягом наступного фінансового року, наведена у наступних примітках:

- Примітка 25.6. Розкриття інформації про кредитний ризик щодо грошових коштів та фінансових інвестицій.

- Примітка 25.17. Визнання відстрочених зобов'язань.

Оцінка справедливої вартості здійснюється з використанням методів оцінки фінансових інструментів, дозволених МСФЗ 13 «Оцінки за справедливою вартістю». Такі методи оцінки включають використання справедливої вартості як ціни, яка була б отримана за продаж активу, або сплачена за передачу зобов'язання у звичайній операції між учасниками ринку на дату оцінки. Зокрема, використання біржових котирувань або даних про поточну ринкову вартість з інших відкритих джерел, аналіз дисконтованих грошових потоків або інші моделі визначення справедливої вартості. Передбачувана справедлива вартість фінансових активів і зобов'язань визначається з використанням наявної інформації про ринок і відповідних методів оцінки.

Основа формування облікових політик

Облікові політики - конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності. МСФЗ наводить облікові політики, які, за висновком РМСБО, дають змогу скласти таку фінансову звітність, яка міститиме доречну та достовірну інформацію про операції, інші події та умови, до яких вони застосовуються. Такі політики не слід застосовувати, якщо вплив їх застосування є несуттєвим.

Облікова політика Товариства розроблена та затверджена керівництвом Товариства відповідно до вимог МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» та інших чинних МСФЗ.

Інформація про зміни в облікових політиках.

Товариство обирає та застосовує свої облікові політики послідовно для подібних операцій, інших події або умов, якщо МСФЗ конкретно не вимагає або не дозволяє визначення категорії статей, для яких інші політики можуть бути доречними.

В 2023 році зміни в облікових політиках стосувалися:

- Обліку інвестиційної нерухомості;
- Страхових контрактів у відповідності з вимогами МСФЗ 17.

Зміни МСФЗ 17 та зміна МСФЗ 4 (опубліковані 25 червня 2020 року і вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2023 року або після цієї дати). Ці зміни стосуються восьми областей МСФЗ 17 і не передбачають зміни основоположних принципів стандарту. До МСФЗ 17 були внесені такі зміни:

• *Дата набуття чинності:* Дату набуття чинності МСФЗ 17 (зі змінами) відкладено на два роки. Стандарт має застосовуватися до річних звітних періодів, які починаються з 1 січня 2023 року або після цієї дати. Встановлений у МСФЗ 4 строк дії тимчасового звільнення від застосування МСФЗ 9 також перенесено на річні звітні періоди, які починаються з 1 січня 2023 року або після цієї дати.

• *Очікуване відшкодування страхових аквізиційних грошових потоків:* Організації повинні відносити частину своїх аквізиційних витрат на відповідні договори, які очікується продовжити, та визнавати такі витрати як активи до моменту визнання організацією продовження договору.

Організації повинні оцінювати ймовірність відшкодування активу на кожну звітну дату і надавати інформацію про конкретний актив у примітках до фінансової звітності.

- *Маржа за передбачені договором послуги, що відноситься на інвестиційні послуги:* Слід ідентифікувати одиниці покриття з урахуванням обсягу вигод і очікуваного періоду страхового покриття та інвестиційних послуг за договорами зі змінними платежами та іншими договорами з послугами по отриманню інвестиційного доходу відповідно до загальної моделі. Витрати, пов'язані з інвестиційною діяльністю, слід включати як грошові потоки у межі договору страхування у тих випадках, в яких організація здійснює таку діяльність для збільшення вигод від страхового покриття для власника страхового полісу.

- *Утримувані договори перестраховання – відшкодування збитків:* Коли організація визнає збиток при первісному визнанні обтяжливої групи базових договорів страхування чи при додаванні обтяжливих базових договорів страхування до групи, організація повинна скоригувати маржу за передбачені договором послуги відповідної групи утримуваних договорів перестраховання і визнати прибуток за такими договорами перестраховання. Сума збитку, відшкодованого за утримуваним договором перестраховання, визначається множенням збитку, визнаного за базовими договорами страхування, на процент вимог за базовими договорами страхування, який організація очікує відшкодувати за утримуваним договором перестраховання. Ця вимога застосовуватиметься тільки у тому випадку, коли утримуваний договір перестраховання визнається до визнання збитку від базового договору страхування або одночасно з таким визнанням.

- *Інші зміни:* Інші зміни включають виключення зі сфери застосування для певних договорів кредитних карт (або аналогічних договорів) і для певних кредитних договорів; представлення активів і зобов'язань за договорами страхування у звіті про фінансовий стан у портфелях, а не в групах; застосовність варіанту зниження ризику при зниженні фінансових ризиків за допомогою утримуваних договорів перестраховання та непохідних фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток; вибір облікової політики для зміни оцінок, роблених у попередній проміжній фінансовій звітності, при застосуванні МСФЗ 17; включення платежів і надходжень з податку на прибуток, що відносяться на конкретного власника страхового полісу, за умовами договору страхування до грошових потоків; і вибіркове звільнення від вимог протягом перехідного періоду та інші незначні зміни. З початку 2022 року Товариство створило робочу групу по вивченню та впровадженню МСФЗ 17 з залученням провідних фахівців з методології обліку договорів, відповідального актуарія, головного бухгалтера, керівника ІТ відділу та аудитора. Загальне управління процесом переходу здійснюється Генеральним директором. У зв'язку з повномасштабною війною, воєнним станом, пов'язаною з війною нестабільністю енергопостачання, браком інформаційних та методичних матеріалів повноцінна робота над переходом на МСФЗ17 стала можливою тільки в четвертому кварталі 2022 року.

МСФЗ 17 ставить чіткі умови відділення компонентів, що не є страховими, в межах договору страхування (сервісна та інвестиційна складова).

Для Товариства, що займається страхуванням життя, відокремлення інвестиційної компоненти є ключовим питанням. Зобов'язання за інвестиційною складовою займає суттєву частину страхових зобов'язань.

Застосування МСФЗ 17 дозволить проаналізувати, яка діяльність страховика генерує основну частину прибутку – інвестиційна чи страхова діяльність, а також виокремити найприбутковіші страхові продукти. В МСФЗ 17 збережено одну з головних ідей МСФЗ – визнання прибутку в міру надання послуг. Для договорів терміном дії протягом від 3 до 20 і більше років це вимагає значних змін облікових процедур та їх ІТ реалізацій.

Впроваджено вимогу визначати прибутковість страхових контрактів при первинному визнанні (наприклад, чи є страхові контракти обтяжливими).

Встановлено вимоги до агрегування контрактів: за роком випуску, прибутковістю, категорією клієнтів тощо, що ставить нові вимоги до облікових процедур.

Значно ускладнено актуарні розрахунки (різні методи оцінки зобов'язань GMM, VFA, PAA) та встановлено вимоги до їх обрання.

Це вимагає залучення відповідних фахівців, вибудови нових комунікацій та процесів.

Стандартом встановлено необхідність ретроспективного застосування стандарту до існуючих контрактів так, ніби МСФЗ 17 застосовувався завжди.

При ретроспективному застосуванні стандарту Товариство зіткнулось зі значними труднощами, так як в портфелі наявні договори, укладені починаючи з 1998 року. Цей факт змушує використовувати ряд припущень, які, можливо, в подальшому будуть переглядатись.

Товариство оцінює вплив переходу на МСФЗ 17 на портфель страхових контрактів, на облікову політику, на бізнес-процеси, на ІТ-систему як суттєвий.

Стандартом посилено вимоги до розкриття інформації у фінансовій звітності, внесено зміни до структури балансу та звіту про фінансові результати.

На основі оцінок Товариства на дату випуску цією фінансовою звітністю, вплив переходу на МСФЗ 17 та МСФЗ 9 на звіт про фінансовий стан Товариства станом на 1 січня 2023 р. представлено в наступній таблиці.

тис.грн.

Статті балансу за діючими МСФЗ.	1 січня 2023 року (за діючими МСФЗ)	Вплив застосування МСФЗ 17	1 січня 2023 року (з урахуванням впливу застосування МСФЗ 17)	Статті балансу з урахуванням МСФЗ17
Необоротні активи	112 510		112 510	Необоротні активи
Оборотні активи	218 480		218 480	Оборотні активи
ВСЬОГО АКТИВІВ	330 990		330 990	ВСЬОГО АКТИВІВ
Статутний капітал	17 000		17 000	Статутний капітал
Капітал у дооцінках	48 284		48 284	Капітал у дооцінках
Резервний капітал	645		645	Резервний капітал
Нерозподілений прибуток	11 112	3 491-39	11 112+3491-39= 14 564	Нерозподілений прибуток
ВСЬОГО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	77 041	3 452	80 493	ВСЬОГО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ
Страхові резерви	247 749		244 297	Страхові резерви
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	244 026	-3 491	240 535	у тому числі: зобов'язання на залишок покриття
резерв належних виплат	3 723	39	3 762	зобов'язання за страховими вимогами
ВСЬОГО ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	247 749	-3 452	244 297	ВСЬОГО ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ
Поточні зобов'язання і забезпечення	6 200		6 200	Поточні зобов'язання і забезпечення
ВСЬОГО ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	6 200		6 200	ВСЬОГО ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	330 990		330 990	ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Загальний вплив на капітал станом на 01.01.2023 року при переході на МСФЗ 17 і МСФЗ 9 є його збільшення з **77 041** тисяч гривень до **80 493** тисяч гривень за рахунок зміни зобов'язань за страховими контрактами..

Зміни МСФЗ 17 «Перехідна опція для страхових компаній, що застосовують МСФЗ 17» (опубліковані 9 грудня 2021 року і вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2023 року або після цієї дати). Зміна до перехідних положень МСФЗ 17 надає страховим компаніям опцію, спрямовану на підвищення корисності інформації, яка надається інвесторам при початковому застосуванні МСФЗ 17. Зміна стосується лише переходу страхових компаній на облік згідно з МСФЗ 17 та не впливає на будь-які інші вимоги МСФЗ 17. Перехідні положення МСФЗ 17 та МСФЗ 9 застосовуються на різні дати та призведуть до таких разових відмінностей у класифікації у порівняльній інформації, представленій станом на дату початкового застосування МСФЗ 17: облікова невідповідність між зобов'язаннями за договорами страхування, що оцінюються за поточною вартістю, та відповідними фінансовими активами, що оцінюються за амортизованою вартістю, а також, якщо організація прийняла рішення скоригувати порівняльну інформацію у відповідності до вимог МСФЗ 9, відмінності між класифікацією фінансових активів, визнання яких припинене за порівняльний період (до яких МСФЗ 9 не застосовується), та інших фінансових активів (до яких МСФЗ 9 застосовується). Зміна стандарту допоможе страховим компаніям уникнути цих тимчасових облікових невідповідностей, а отже, підвищить корисність порівняльної інформації для інвесторів. Для цього страховим компаніям надається опція щодо представлення порівняльної інформації про фінансові активи. При початковому застосуванні МСФЗ 17 організаціям для цілей представлення порівняльної інформації дозволяється застосовувати підхід накладання при класифікації фінансових активів, за якими організація не коригує порівняльну інформацію згідно з МСФЗ 9. Перехідна опція може застосовуватися окремо за кожним інструментом, дозволяє організації представляти порівняльну інформацію так, якби до цього фінансового активу застосовувалися вимоги МСФЗ 9 щодо класифікації та оцінки, але не вимагає від організації застосовувати вимоги МСФЗ 9 щодо знецінення, а також вимагає від організацій, які застосовують при класифікації фінансового активу підхід накладання, використовувати обґрунтовану та підтверджену інформацію, наявну на дату переходу на облік згідно зі стандартом для визначення того, як організація очікує класифікувати цей фінансовий актив із застосуванням МСФЗ 9.

Ключові припущення і оцінки, що використовуються Товариством при обліку страхових контрактів та звітності за ними згідно з МСФЗ 17 наведено у розділі 12.

Загальні принципи обліку договорів страхування життя та розрахунку страхових зобов'язань за ними, що наразі склалися у Товаристві, дуже близькі до вимог МСФЗ 17. Їх Товариство планує використовувати і надалі та щороку переглядати на актуальність. За даними пунктами вплив переходу на МСФЗ несуттєвий:

- дебіторська заборгованість за страховими контрактами не нараховувалась;
- страхові резерви розраховувались тільки за сплаченими страховими платежами,
- при формуванні довгострокових зобов'язань використовувалось дисконтування,
- витрати на придбання та продовження договорів визнавались відразу
- обтяжливі(збиткові) контракти за процедурами андеррайтингу не укладались
- 85% інвестиційного доходу від розміщення страхових резервів збільшує зобов'язання за договорами страхування.

Значний вплив на об'єм робіт з обліку договорів страхування та страхових резервів має принцип при дисконтуванні користуватись кривою дисконтування, а не фіксованою ставкою, як було раніше.

Так як за 2023 рік регуляторна звітність до Національного банку готувалась без застосування МСФЗ 17, то в даних примітках до фінансової звітності за 2023 рік наведені

основні облікові політики щодо страхових контрактів за МСФЗ 4 (примітки 8 -11).

8. Облікові політики щодо страхових контрактів за МСФЗ 4.

Страховими договорами (контрактами) є такі договори страхування, за якими страховик приймає значний страховий ризик іншої сторони – власника страхового поліса (страхувальника), взявши на себе зобов'язання надати компенсацію, якщо визначена договором ймовірна подія в майбутньому матиме негативні наслідки для цієї іншої сторони.

Товариство визначає страховий ризик як значний, якщо виплата за ним перевищує 5% від чистої теперішньої вартості страхової виплати за ризиком дожиття до кінця дії договору.

Страхові премії (страхові платежі) визнаються у складі доходу від страхування відповідно до Правил страхування та умов відповідних договорів страхування (страхових контрактів) з урахуванням періоду страхового покриття за такими контрактами.

Належні (отримані) страхові премії (страхові платежі) визнаються як виручка з дати прийняття ризику на страхування відповідно до періоду та обсягу відповідальності за договорами страхування (страховими контрактами) згідно з Правилами страхування (Правила добровільного страхування життя (Нова редакція від 09.01.2019 р.), зареєстровані Нацкомфінпослуг розпорядженням № 161 від 05.02.2019 р.), умовами договорів страхування та структурою прийнятих на страхування ризиків. З 15.12.2022 р. діють Правила добровільного страхування життя (Нова редакція від 15.12.2022 р.). Розрахунки зі страхувальниками за страховими преміями здійснюються виключно в безготівковій формі.

За обліковою політикою належні до сплати перестрахові премії зменшують дохід від страхових премій (страхових платежів) у розрізі відповідних договорів страхування (страхових контрактів) за відповідними ризиками. Ризик дожиття не перестраховується. В разі наявності зобов'язання перестраховика відображаються як частка перестраховика в страхових резервах.

9. Облікові політики щодо страхових виплат та викупних сум.

Чисті понесені збитки за договорами страхування життя – це страхові виплати, сплачені (належні до сплати) вигодонабувачам за договорами страхування (страховими контрактами) визнаються у складі собівартості реалізованих страхових послуг на дату прийняття Товариством рішення про здійснення страхової виплати.

Викупні суми - це сплачені (належні до сплати) страхувальникам у разі дострокового припинення договору страхування. Викупні суми розраховуються відповідно до Правил добровільного страхування життя (Нова редакція від 09.01.2019 р., зареєстровані Нацкомфінпослуг розпорядженням № 161 від 05.02.2019 р.), Методики розрахунку викупних сум, що є невід'ємною частиною Правил та вимог «Методики формування резервів із страхування життя», затвердженої Розпорядженням Держфінпослуг від 27.01.2004 р. № 24 (198/8797)). Викупні суми належать до собівартості реалізованих послуг звітного періоду та здійснюються у разі дострокового припинення договорів страхування на підставі заяви страхувальника.

10. Облікові політики щодо страхових резервів за МСФЗ 4.

Розрахунок страхових резервів та частки перестраховика у страхових резервах здійснюється актуарними методами з урахуванням таблиць смертності та захворюваності на підставі «Положення про формування резервів із страхування життя» від 21 червня 2011 року (далі - Положення), розробленого відповідно до вимог Закону України «Про страхування» (85/96-ВР) та «Методики формування резервів із страхування життя», що затверджена Розпорядженням Держфінпослуг від 27.01.2004 р. № 24 (надалі - Методика) (198/8797).

Під розрахунком (формуванням) страхових резервів мається на увазі оцінка обсягу страхових зобов'язань.

Страхові резерви із страхування життя є оцінкою вартості грошових зобов'язань страховика за договорами страхування життя та майбутніх витрат для забезпечення їх виконання. Оцінка страхових зобов'язань базується на даних системи обліку договорів страхування станом на 31.12.2023 р.

Резерви із страхування життя поділяються на:

1. Резерви довгострокових зобов'язань (математичні резерви), які в свою чергу поділяються на:

- 1.1. Резерв нетто-премій.
- 1.2. Резерв витрат на ведення справи.
- 1.3. Резерв вирівнювання.
- 1.4. Резерв бонусів.

2. Резерви належних страхових виплат страхових сум:

- 2.1. Резерв заявлених, але неврегульованих збитків.

Найбільш істотну частину страхових резервів Товариства складає резерв нетто-премій. Схематично розрахунок резерву нетто-премій можна описати так: це актуарна вартість потоку майбутніх страхових виплат за вирахуванням актуарної вартості потоку майбутніх страхових нетто-премій. Товариство створює страхові резерви, щоб відобразити оцінку зобов'язань, що виникли за договорами страхування: резерв довгострокових зобов'язань (математичні резерви) та резерв належних виплат.

Резерв належних виплат формується у випадку, якщо на звітну дату має місце не врегульований страховий випадок, тобто страховий випадок, щодо якого не прийняте рішення про розмір страхової виплати, та становить до 100% від очікуваної страхової виплати.

На кожную звітну дату керівництво Товариства визначає достатність (адекватність) визнаних страхових зобов'язань за допомогою оцінки майбутніх грошових потоків від страхових договорів і порівняння цих розрахунків прогнозуючого грошового потоку з балансовою вартістю зобов'язань за вирахуванням відкладених аквізиційних витрат. При виконанні цих тестів використовуються поточні найкращі оцінки всіх майбутніх потоків грошових коштів по договорах страхування і пов'язані з цим витрати, такі як витрати на врегулювання збитків і інвестиційний дохід від активів, які забезпечують виконання договору страхування.

Якщо тест покаже, що врахована сума зобов'язань недостатня, то різниця відноситься до витрат звітного періоду, при цьому Товариство формує допоміжні технічні резерви.

Тест на адекватність зобов'язань застосовується до валової суми резервів, тобто вплив перестраховування не береться до уваги.

В звітному періоді Товариство зазначило розмір резервів з урахуванням проведеної перевірки адекватності зобов'язань. Перевіркою встановлено, що Additional LAT-reserve (Додатковий LAT-резерв) від'ємний, тобто формування додаткового резерву не потрібно.

11. Облікові політики щодо аквізиційних витрат за МСФЗ 4.

Аквізиційні витрати – це витрати, пов'язані з укладанням та продовженням страхового контракту і, як правило, являють собою комісійну винагороду страховим агентам. Комісійні винагороди відображаються в бухгалтерському обліку методом нарахування в розмірі згідно з договорами про надання послуг зі страховими посередниками.

Аквізиційні витрати, пов'язані з доходом звітного періоду, відображаються у складі витрат періоду на підставі двосторонніх актів виконаних робіт по наданню послуг в частині реалізації страхових продуктів.

Аквізиційні витрати, які забезпечують доходи майбутніх періодів, визнаються як відстрочені аквізиційні витрати та враховуються як зменшення страхових зобов'язань (модифікація) в розмірі, не більше 5% та відображаються у складі Звіту актуарія.

12. Облікові політики, припущення та судження, пов'язані з впровадженням МСФЗ 17.

Страховий контракт – це контракт, за яким одна сторона (емітент) приймає значний страховий ризик від іншої сторони (держателя страхового полісу), погоджуючись виплатити держателеві страхового полісу компенсацію в разі певної події в майбутньому, настання якої пов'язане з невизначеністю, — страхової події, що справляє на держателя страхового полісу несприятливий вплив.

Страховий ризик (insurance risk)

Ризик, що не є фінансовим ризиком, який передається від держателя контракту його емітентові. Компанія мусить прийняти від держателя страхового полісу ризик, на який держатель страхового полісу вже наразився. Будь-який новий ризик, створений контрактом для суб'єкта господарювання або держателя страхового полісу, не є страховим ризиком. Страховий ризик є значним у тому й лише тому разі, якщо страхова подія може змусити емітента виплатити додаткові суми, що є значними за будь-яким окремим сценарієм. Ця умова може бути виконана навіть тоді, коли страхова подія є винятково малоімовірною, або навіть тоді, коли очікувана (тобто зважена на ймовірність) теперішня вартість умовних грошових потоків являє собою незначну частку очікуваної теперішньої вартості залишку грошових потоків за страховим контрактом.

Зобов'язання за страховими вимогами (liability for incurred claims)

Обов'язок СГ перевірити та сплатити дійсні страхові вимоги за страховими подіями, що вже настали, включаючи події, за якими не надходило вимог про здійснення страхових виплат, а також інші понесені витрати на страхування (включаючи послуги страхового контракту, інвестиційні компоненти)

Зобов'язання на залишок покриття. (liability for remaining coverage)

Обов'язок суб'єкта господарювання перевірити та сплатити дійсні страхові вимоги за існуючими страховими контрактами стосовно страхових подій, які ще не настали (тобто обов'язок, який стосується тієї частини періоду покриття, яка ще не минула).

Період покриття

Період, протягом якого компанія надає послуги страхового контракту. Цей період включає в себе послуги страхового контракту, що пов'язані з усіма преміями в межах страхового контракту

- страховик може змусити держателя страхового полісу сплатити премії
- страховик має матеріальне зобов'язання надати держателеві страхового полісу послуги

Компанія має практичну змогу переоцінити ризики конкретного держателя страхового полісу і, як наслідок, установити ціну або рівень виплат, що повністю відображає ці ризики.

Визнання доходів і витрат

Визнання доходів відбувається протягом дії договору по мірі його виконання.

Отримання доходу за договором у господарській діяльності супроводжується певними витратами на укладання договору та на виконання договору

- Витрати на укладення
- Аквізиційні витрати.
- Витрати на подальше утримання контракту.

Всі витрати визнаються в момент понесення.

Групування

Одиниця обліку в МСФЗ 17 – група страхових контрактів (Group of insurance contracts) – набір страхових контрактів, сформований шляхом поділу портфеля страхових контрактів; випущені протягом року, при первинному визнанні класифікуються на обтяжливі та не обтяжливі.

Страхові контракти групуються за лініями бізнесу- накопичувальне страхування життя, у яких ризикова складова у порівнянні з накопичувальною несуттєва, та ризикове страхування життя, у яких накопичувальна складова у порівнянні з ризиковою незначна.

Наступним рівнем групування страхових контрактів є групування за портфелями страхових контрактів Портфель складається з контрактів, що наражаються на схожі ризики і управління якими здійснюється разом. Контракти в рамках однієї лінійки продуктів, матимуть схожі ризики, а отже слід очікувати, що вони перебуватимуть в одному й тому самому портфелі, якщо управління ними здійснюється разом – це програми страхування.

В рамках портфеля страхові контракти групуються в когорти - за датою укладання в межах календарного року.

Для обліку страхових контрактів Товариство використовує загальну модель.

Зобов'язання на залишок покриття.

Грошові потоки виконання формуються за окремим договором, коригуються на часову вартість грошей та фінансових ризиків.

При побудові прогнозних вхідних потоків у 2023 році майбутні страхові платежі коригуються на ймовірність дожиття страхувальника та застрахованої особи за ризиками «дожиття» та «смерть з будь-якої причини» відповідно до таблиці смертності та з урахуванням таблиці збитковості за додатковими ризиками згідно з Методикою формування страхових резервів від 21.06.2011 р.

На підставі статистичних даних потоки зважуються на ймовірність дострокового припинення договору за ініціативою страхувальника.

Вихідні прогнозні потоки за договором формуються на підставі договорів зі страховими посередниками та графіків страхових платежів та розрахунків за ними зі страховими посередниками. Потоки виконання за витратами на укладення договорів будуються відповідно до графіку виплати винагороди за договором зі страховим посередником, в більшості випадків це перші 3 роки дії договору.

Підхід до ідентифікації інвестиційних компонент.

Інвестиційна складова (ГІД та ДІД) класифікується як вбудований невіддільний компонент.

За договорами, укладеними до 01.01.2024 р., потоки за таким компонентом будуються відповідно до умов договору страхування на підставі прогнозу математичних резервів за МСФЗ 4 та кривої дохідності.

Дисконтування.

Очікувані грошові потоки дисконтуються за ставкою, що має відповідати певним вимогам:

- відображати часову вартість грошей, характеристики грошових потоків і характеристики ліквідності страхових контрактів;
- узгоджуватись зі спостережуваними поточними ринковими цінами (якщо вони відомі) на фінансові інструменти з грошовими потоками (характеристики відповідають характеристикам страхових контрактів, наприклад, за показниками строковості, валюти та ліквідності);
- виключати вплив чинників, які впливають на спостережувані ринкові ціни, але не впливає на майбутні грошові потоки за страховими контрактам.

Для дисконтування для формування резерву під зобов'язання на залишок покриття використовується базові криві безкупонної дохідності відповідно до моделі Свенсона (<https://bank.gov.ua/ua/markets/ovdp/fair-value>) з модифікацією на 4%, які, як правило, є гарантованими за договором.

У випадку, коли поточні ставки дохідності менші 4%, підхід до вибору підходу до дисконтування обов'язково переглядається.

Зобов'язання за страховими вимогами.

Зобов'язання за страховими вимогами формуються на підставі заяв страхувальників. Для резерву під зобов'язання за страховими вимогами використовується середня ставка дохідності активів, якими представляються страхові резерви, за 4 квартали, що передують звітній даті.

Принципи розрахунку маржі ризику.

Для розрахунку маржі ризику використовується метод Bootstrap.

На підставі статистичних даних формується трикутник виплат, який відображає період настання страхового випадку та період здійснення страхової виплати. Враховуються всі ризики, окрім дожиття: смерть, травматизм, інвалідність, критичні захворювання і т.п.

Сформований таким чином трикутник приводиться до кумулятивної форми.

Після цього проводиться статистична обробка через розподіл Пуассона та оцінюються середньоквадратичні залишки.

Квантиль вибирається в діапазоні от 50% до 95%. За результатами вибору значення квантиля встановлюється значення поправки на ризик.

Перерахунок здійснюється щоквартально.

Перехідні положення.

Дата першого застосування МСФЗ 17 – 01 січня 2023.

Дата переходу – початок річного звітного періоду, що безпосередньо передує даті першого застосування – 01 січня 2022 року.

На 31.12.2021 р. вхідна інформація – дані розрахунку резервів за МСФЗ 4.

Розглядаються договори чинні (діючі та редуковані) на 31.12.2021 р., які поділені на групи - програми страхування (однотипні договори: лінія бізнесу, набір ризиків і т.п.).

Всі договори страхування, за якими Товариство несло відповідальність станом на 31.12.2021 р., проаналізовано та включено до розрахунку за МСФЗ 17.

Договори, укладені в 2022 роках, перераховуються ретроспективно.

Договори, укладені до 31.12.2021 року - методом справедливої вартості на 31.12.2021 р., в тому числі договори, укладені до 2020 року, у 2020 році та у 2021 році.

Облік ведеться за договорами з подальшим агрегуванням.

Когорти визначаються за датою укладання, з 1998 року, та валютою страхування.

При первинному визнанні прогнозні потоки будуються, виходячи з квартальної звітності. Всі подальші перерахунки на підставі нових припущень здійснюються щоквартально.

Розкриття інформації щодо зобов'язань за страховими контрактами приведено в примітках 25.3 та 25.17.

Станом на 01.01.2022р , на початок перехідного періоду, було виконано наступні коригування:

на суму дебіторської заборгованості за страховими платежами в розмірі 2 423 тис.грн. зменшено активи балансу;

на суму сформованих страхових резервів 1 084 тис.грн., що відповідає такій дебіторській заборгованості, зменшено зобов'язання за страховими контрактами;

на суму нарахованих відсотків 51 тис.грн. збільшено зобов'язання за страховими вимогами за позиціями, термін яких з дати заяви більше 365 днів.

Вплив коригувань на власний капітал на 01.01.2022 року – зменшення на 1 390 тис.грн. Обтяжливі контракти ($KCM \leq 0$) виділяються в окрему групу.

На 31.12.2021 р. (на 01.01.2022року) обтяжливих контрактів не виявлено.

Результат тестування обтяжливості по когортах на 01.01.2022року.

тис.грн.

	кількість договорів (шт.)	BEI з урахуванням вхідних резервів	Зобов'язання на залишок покриття на	Математичний рез на	Прогноз майбутніх потоків
	01.01.2022	01.01.2022	01.01.2022	31.12.2021	01.01.2022
1998	44	15	34	34	-19
1999	10	1	6	6	-5
2000	8	1	5	5	-4
2001	16	5	14	14	-9
2022	34	39	74	74	-35
2003	91	478	956	956	-478
2004	225	1 840	3 215	3 215	-1 375
2005	103	367	1 254	1 254	-887
2006	70	404	829	829	-424
2007	285	2 646	8 150	8 150	-5 504
2008	456	2 203	7 651	7 651	-5 448
2009	683	3 476	9 200	9 200	-5 724
2010	623	3 453	11 349	11 349	-7 896
2011	678	4 119	14 689	14 689	-10 570
2012	584	2 989	10 479	10 479	-7 490
2013	318	2 561	6 709	6 709	-4 147
2014	982	1 851	18 283	18 283	-16 433
2015	1 789	11 148	25 752	25 752	-14 604
2016	1 506	13 109	21 622	21 622	-8 513
2017	1 031	9 411	15 577	15 577	-6 165
2018	1 164	15 864	10 586	10 586	5 277
2019	1 207	11 301	16 274	16 274	-4 973
2020	1 850	3 304	9 939	9 939	-6 635
2021	10 981	69 405	21 284	22 322	48 121
Всього	24738	159 991	213 931	214 969	-53 941

13. Облікові політики, щодо дебіторської та кредиторської заборгованості за страховою діяльністю

Дебіторська заборгованість за страховою діяльністю на певну (в тому числі на звітну) дату формується з наступних сум:

- Суми, за якими є достовірна інформація про сплату страхових внесків, але кошти на поточний рахунок не надійшли.
- Суми, за якими минув термін сплати і редукування не проведено.
- Суми, надлишково сплачені страховим посередникам.

Кредиторська заборгованість за страховою діяльністю на певну (в тому числі на звітну) дату формується з наступних сум:

- Суми, належні до сплати за страховими виплатами та сплатою викупних сум.
- Суми повернень страхових премій.
- Суми, належні до сплати страховим посередникам.

- Суми, яку надійшли на поточний рахунок як страхові платежі, але не розподілені на договори страхування.

Регулювання дебіторської заборгованості як фінансового інструменту відбувається на загальних підставах шляхом перегляду з точки зору знецінення, за виключенням дебіторської заборгованості за страховими платежами, термін сплати за якими минув. Така дебіторська заборгованість урегульовується згідно з Правилами страхування через редукування страхових сум.

14. Облікові політики щодо фінансових активів.

Визнання фінансових активів здійснюється відповідно до вимог МСФЗ тільки тоді, коли Товариство стає стороною договірних відносин щодо фінансового активу. Операції з придбання/продажу фінансового активу проводяться на дату операції.

За терміном виконання фінансові активи діляться на поточні (термін виконання до 12 місяців) та довгострокові (термін виконання понад 12 місяців).

Первісне визнання фінансових активів здійснюється за справедливою вартістю.

Подальша оцінка здійснюється відповідно до вимог МСФЗ 9 в залежності від характеристик конкретного фінансового активу.

Протягом 2023 року та на 31.12.2023 р. Товариство обліковує фінансові активи виключно за амортизованою собівартістю, так як фінансові активи утримуються з метою одержання договірних грошових потоків і договірні умови фінансового активу генерують у певні дати грошові потоки, які є виключно процентами на непогашену частку основної суми та виплатами основної суми.

МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» Товариство застосовує до запровадження МСФЗ 17, з 1 січня 2018 року. Запровадження МСФЗ 17 не вплинуло на фінансові інструменти Товариства, обліковувані за МСФЗ 9.

Знецінення Розрахунок очікуваних кредитних збитків за трирівневою моделлю здійснювався виключно для фінансових активів, що оцінювалися за амортизованою вартістю або за справедливою вартістю через інший сукупний дохід. Інструменти з низьким ризиком дефолту Товариство регулярно відносить до Рівня 1 моделі знецінення.

Аналіз грошових коштів та їх еквівалентів, аналіз депозитів у банках за кредитною якістю розкрито у Примітках 25.5, 25.6. Інвестиції в державні облигації України на 31 грудня 2023 року класифікуються як ССС+/С за кредитним рейтингом для довгострокових боргових зобов'язань в національній і іноземній валюті та як С за кредитним рейтингом для короткострокових боргових зобов'язань в національній і іноземній валюті (згідно рейтингового агентства Standard&Poor's, який присвоює кредитний рейтинг України (рейтинг України за національною шкалою станом на 31 грудня 2023 року становить "uaBB"). Усі інші фінансові активи не мають рейтингу.

15. Облікові політики щодо фінансових зобов'язань.

Зобов'язання Товариства класифікуються як довгострокові (термін погашення понад 12 місяців) і поточні (термін погашення до 12 місяців).

Довгострокові зобов'язання (крім відкладених податків на прибуток) відображаються залежно від вигляду або по вартості, що амортизується або за дисконтованою вартістю.

Поточні зобов'язання враховуються і відображаються по амортизованій вартості отриманих активів або послуг.

Товариство здійснює переведення частини довгострокової кредиторської заборгованості до складу короткострокової, коли за станом на звітну дату за умовами договору до повернення частини суми боргу залишається менше 365 днів.

16. Облікові політики щодо основних засобів.

Основні засоби Товариства враховуються і відображаються в фінансовій звітності Товариства у відповідності з МСБО 16 «Основні засоби».

Основними засобами визнаються матеріальні активи, очікуваний термін корисного використання яких більше одного року. З метою зближення бухгалтерського та податкового обліку, мінімальна вартість придбаного об'єкта основних засобів приймається відповідно до податкового кодексу України на момент визнання активом такого основного засобу. Дані матеріальні активи використовуються Товариством в процесі основної діяльності, а саме, надання послуг зі страхування та оренди, для здійснення адміністративних і соціальних функцій.

Первісна оцінка основних засобів здійснюється за собівартістю на дату операції, включаючи витрати на здійснення операції. В подальшому первісна вартість збільшується на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкту (модернізація, реконструкція, тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод. Витрати, що здійснюються для підтримки об'єкта в робочому стані включаються до складу витрат звітного періоду та відображаються в складі адміністративних витрат Звіту про сукупний дохід

Амортизація основних засобів нараховується прямолінійним методом з використанням таких щорічних норм:

- будівлі – 2%;
- машини та обладнання – 33%;
- транспортні засоби – 10%;
- інші – 10-50%.

Амортизація активу починається з наступного місяця після введення в експлуатацію та враховується у складі адміністративних витрат.

Амортизацію активу припиняють на одну з двох дат, яка відбувається раніше: на дату, з якої актив класифікують, як утримуваний для продажу, або на дату, з якої припиняють визнання активу.

Так як для групи основних засобів «Нерухоме майно» справедливу вартість можна достовірно оцінити, до них застосовується модель визначення справедливої вартості шляхом переоцінки. Не рідше 1 разу на рік балансова (залишкова) вартість всіх об'єктів нерухомого майна співставляється зі справедливою на дату переоцінки, що визначається професійними незалежними оцінювачами на підставі ринкових даних. Переоцінка здійснюється за об'єктами, облікова вартість яких відрізняється від справедливої Сума дооцінки об'єкта основних засобів відображається у складі власного капіталу.

Переоцінка також здійснюється щодо первісної вартості та накопиченого зносу. Сума дооцінки об'єкта основних засобів, відображена у складі власного капіталу як Капітал у дооцінках, відображається у складі нерозподіленого прибутку на момент вибуття об'єкта зі складу основних засобів.

Для групи основних засобів «Транспортні засоби» не рідше 1 разу на рік балансова вартість співставляється з середньоринковою для цілей оподаткування транспортним податком на сайті Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства. У разі, коли балансова вартість транспортного засобу більш ніж на 5% менша від середньої ринкової, здійснюється дооцінка транспортного засобу.

Протягом експлуатації основних засобів сума дооцінки, що дорівнює різниці між сумою зносу, нарахованого виходячи з його первісної вартості, та зносом, нарахованим на основі переоціненої вартості цього об'єкта, збільшує нерозподілений прибуток.

17. Облікові політики щодо інвестиційної нерухомості.

Інвестиційна нерухомість – це нерухомість, яка утримується з метою отримання доходів від оренди або приросту вартості та не використовується Товариством в звичайній (основній) діяльності. До інвестиційної нерухомості Товариство відносить житлову та нежитлову нерухомість, яка не використовується для надання послуг зі страхування та утримується, в основному, для представлення страхових резервів з метою збереження та збільшення капіталу.

Якщо будівлі включають одну частину, яка утримується з метою отримання орендної плати, а другу частину для використання у процесі діяльності Товариства або для адміністративних цілей, в бухгалтерському обліку такі частини об'єкту нерухомості оцінюються та відображаються окремо, якщо вони можуть бути розділені та можуть бути продані окремо.

Первісна оцінка здійснюється по собівартості на дату операції, включаючи витрати на здійснення операції. В подальшому інвестиційна нерухомість відображається за переоціненою вартістю, яка є справедливою на дату переоцінки та визначається професійними незалежними оцінювачами на підставі ринкових даних, за вирахуванням накопичених у подальшому збитків від знецінення.

Переоцінка здійснюється з достатньою регулярністю, щоб балансова вартість інвестиційної нерухомості не відрізнялась істотно від вартості, яка була визначена з використанням справедливої вартості на звітну дату.

Співставлення балансової та ринкової вартості здійснюється не рідше 1 разу на рік в рамках щорічної інвентаризації. Прибутки або збитки, які виникають у результаті зміни справедливої вартості інвестиційної нерухомості, включаються до складу прибутку або збитку того періоду, у якому вони виникають.

У звітному періоді у зв'язку з повномасштабною агресією росії значно погіршились очікування щодо інвестиційних перспектив в Україні, особливо в регіонах. Це знайшло відображення в коливаннях справедливої вартості, вплив таких коливань відображено в примітці 25.12 на підставі оцінки незалежного оцінювача.

Протягом 2023 року Товариство змінило свою облікову політику щодо класифікації об'єктів інвестиційної нерухомості, про що розкрито в Примітці 25.12.

Зароблений орендний дохід відображається у складі прибутку або збитку за рік у складі інших операційних доходів як доходи від операційної оренди. Прибутки та збитки, спричинені зміною справедливої вартості інвестиційної нерухомості, відображаються у прибутку або збитку за рік у складі інших операційних доходів або інших витрат.

18. Облікові політики щодо нематеріальних активів.

Нематеріальні активи Товариства враховуються і відображаються в фінансовому звіті згідно МСБО 38 «Нематеріальні активи».

Нематеріальними активами визнаються контрольовані Товариством немонетарні активи, які не мають матеріальної форми та можуть бути ідентифіковані окремо від підприємства на протязі періоду більше 1 року (або операційного циклу) для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях або передачі в оренду іншим особам.

Об'єкти нематеріальних активів класифікуються за різними групами:

- Патенти
- Авторські права (в т.ч. на програмне забезпечення (прикладне програмне забезпечення))
- Ліцензії
- Торгові марки, включаючи бренди і назви публікацій.

Програмне забезпечення, яке є невід'ємним і необхідним для забезпечення роботи основних засобів (системне програмне забезпечення), враховується у складі цих основних засобів.

Нематеріальні активи оцінюються по первинній вартості (собівартості), яка включає в себе вартість придбання і витрати пов'язані, з доведенням нематеріальних активів до експлуатації.

Наступні витрати на нематеріальні активи збільшують собівартість нематеріальних активів, якщо:

- існує вірогідність того, що ці витрати призведуть до генерування активом майбутніх економічних вигод, які перевищать його первинно оцінений рівень ефективності;
- ці витрати можна достовірно оцінити і віднести до відповідного активу.

Якщо наступні витрати на нематеріальний актив необхідні для підтримки первинної оціненої ефективності активу, вони визнаються витратами періоду.

Нематеріальні активи амортизуються прямолінійними методом протягом очікуваного терміну їх використання, з урахуванням вимог податкового кодексу України, але не більше 20 років. Нарахування амортизації починається в місяці, наступному після введення нематеріального активу в експлуатацію. Очікуваний строк корисного використання нематеріального активу визначається при його постановці на облік виходячи з:

- очікуваного морального зносу, правових або інших обмежень відносно термінів використання або інших факторів;
- термінів використання подібних актів.

Нематеріальні активи, що обліковуються на балансі Товариства, а саме, комп'ютерне програмне забезпечення, є досить спеціалізованим, розробленим та адаптованим під особливості діяльності Товариства і існування активного ринку є досить умовним. Не рідше 1 разу на рік балансова (залишкова) вартість всіх об'єктів нематеріальних активів (програмного забезпечення) співставляється зі справедливою на дату переоцінки, що визначається інвентаризаційною комісією на підставі експертних оцінок та аналізу ринкових даних. Переоцінка здійснюється за об'єктами, облікова вартість яких відрізняється від справедливої з залученням незалежного оцінювача. Сума дооцінки об'єкта нематеріальних активів відображається у складі власного капіталу.

19. Зменшення корисності основних засобів та нематеріальних активів.

На кожну звітну дату Товариство оцінює, чи є ознаки того, що корисність активу може зменшитись. Товариство зменшує балансову вартість активу до суми його очікуваного відшкодування, якщо сума очікуваного відшкодування активу менша від балансової вартості.

Таке зменшення негайно визначається в прибутках чи збитках періоду, якщо активи не обліковуються згідно з МСБО 16. Відповідно відбувається коригування амортизації.

У зв'язку з масштабною агресією російської федерації та воєнними діями на території Херсонської області Керівництвом Товариства було прийнято рішення про визнання зменшення корисності та нарахування відповідного резерву на 30.09.2022 р. щодо об'єкта нерухомості у м. Херсоні в повному обсязі, що було відображено у фінансовій звітності на 31.12.2022 р. На 31.12.2023 р. у зв'язку з тим, що стало можливо забезпечити безпечний та безперешкодний доступ до об'єкта нерухомості та зважаючи на вирівнювання безпекової ситуації по всій території України, де є об'єкти нерухомості Товариства, беручи до уваги звіт професійного оцінювача, керівництвом Товариства було прийнято рішення про відновлення корисності даного об'єкта в повному обсязі.

Розкриття наведено в примітці 25.10.

20. Облікові політики щодо грошових коштів та їх еквівалентів.

Грошові кошти складаються з коштів на поточних рахунках в банках та готівки в касі.

Еквіваленти грошових коштів - це короткострокові (до 3 місяців), високоліквідні інвестиції, які вільно конвертуються в грошові кошти і мають незначний ризик зміни вартості.

Грошові кошти та їх еквіваленти утримуються в національній та іноземній валютах.

Грошові кошти та їх еквіваленти визнаються за умови відповідності критеріям визнання активами. Грошові кошти та їх еквіваленти являють собою активи, які можна конвертувати у відому суму готівки за першою вимогою і яким притаманний незначний ризик зміни вартості. Суми, що стосуються коштів, використання яких обмежено, виключаються з грошових коштів та їх еквівалентів.

Грошові кошти та їх еквіваленти відображаються за амортизованою вартістю.

Подальша оцінка еквівалентів грошових коштів, представлених депозитами, здійснюється за амортизованою собівартістю.

Депозити в банках. Депозити в банках – це розміщення коштів в банках з первісним строком розміщення більше 3-х місяців. Депозити в банках обліковуються за амортизованою вартістю та вирахуванням резерву під знецінення. Такі депозити відображаються у звітності у складі короткострокових фінансових інвестицій.

Враховуючи законодавчі вимоги до страхових компаній щодо забезпечення платоспроможності та вимоги щодо якості активів страхової компанії, розміщення вільних коштів на депозитних рахунках можливе лише у банківських установах із високим рівнем кредитного рейтингу. Отже, при прийнятті рішення щодо розміщення коштів, Товариство перевіряє кредитний рейтинг банківської установи та аналізує наявну інформацію щодо зміни кредитного рейтингу банківської установи за попередні звітні періоди.

21. Облікові політики щодо дебіторської заборгованості.

Дебіторська заборгованість визнається як фінансовий актив, коли Товариство стає стороною контрактних положень щодо цього інструменту.

Дебіторська заборгованість первісно оцінюється за справедливою вартістю.

Для цілей фінансової звітності дебіторська заборгованість класифікується як поточна (отримання, якої очікується протягом поточного року або операційного циклу) або як довгострокова (дебіторська заборгованість, яка не може бути класифікована як поточна).

Поточну дебіторську заборгованість (до 1 місяця) Товариство оцінює за сумою первісного рахунку фактури без встановленої ставки відсотка, якщо вплив дисконтування є несуттєвим, а також, якщо є несуттєвою сума заборгованості.

Поточну дебіторську заборгованість (з двох місяців до трьох) Товариство оцінює за сумою первісного рахунку-фактури з відображенням у звітності резерву можливих кредитних збитків для дебіторської заборгованості за страховими контрактами та для інших суттєвих сум заборгованості.

Для довгострокової дебіторської заборгованості після первісного визнання подальша оцінка відбувається за амортизованою собівартістю з застосуванням методу ефективного відсотка. Якщо є об'єктивні свідчення наявності збитків від зменшення корисності, балансова вартість активу зменшується на суму таких збитків методом формування резервів.

У разі суттєвого впливу фактору часу для суттєвих сум можливе дисконтування суми довгострокової дебіторської заборгованості.

22. Облікові політики щодо інших активів і зобов'язань.

Забезпечення. Забезпечення визнаються, якщо у Товариства виникає юридичне або обґрунтоване зобов'язання в результаті зобов'язуючої події та існує ймовірність відтоку коштів для виконання цього зобов'язання.

Виплати працівникам. Товариство визнає витрати на заробітну плату, оплату відпусток та лікарняні, премії та винагороди в тому періоді, за який вони нараховані, та як зобов'язання після вирахування будь-якої вже сплаченої суми та належних до сплати згідно з чинним законодавством податків та зборів. Товариство визнає як забезпечення – резерв відпусток, який формується щоквартально виходячи з фонду оплати праці і фактично відпрацьованого часу працівниками.

Пенсійні зобов'язання. Товариство розраховує суму Єдиного соціального внеску, яка має бути сплачена за рахунок коштів Товариства (як добуток відсоткової ставки та суми нарахованої заробітної плати), яка включається до складу витрат в періоді, в якому працівниками була нарахована відповідна заробітна плата.

23. Облікові політики щодо визнання доходів та витрат.

Доходи та витрати визнаються за методом нарахування.

Дохід – це збільшення економічних вигод протягом облікового періоду у вигляді надходження чи збільшення корисності активів або у вигляді зменшення зобов'язань, результатом чого є збільшення чистих активів, за винятком збільшення, пов'язаного із внесками учасників.

Дохід визнається, якщо його суму можна визначити з достатнім рівнем точності, існує ймовірність отримання майбутніх економічних вигод.

Дохід від продажу фінансових інструментів або інших активів визнається у прибутку або збитку, якщо Товариство передає покупцеві суттєві ризики і винагороди, пов'язані з власністю на актив та не залишає за собою ефективний контроль за цими активами, якщо суму доходу та витрати, які мають бути понесені у зв'язку із продажем можна достовірно оцінити та якщо існує ймовірність надходження економічних вигід, пов'язаних із цією операцією.

Дохід, який виникає в результаті використання третіми сторонами активів Товариства (фінансові доходи, які включають відсотки та дивіденди), визнається у прибутку або збитку коли встановлено право на отримання коштів.

Доходи класифікуються наступним чином:

1. Належні страхові платежі (премії) за договорами страхування життя.
2. Доходи від зменшення страхових резервів зі страхування життя
3. Інші доходи операційної діяльності, як то: доходи від операційної оренди, доходи від операційних курсових різниць і т.п.
4. Доходи від розміщення коштів страхових резервів.
5. Інші доходи.

Витрати – це зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення чистих активів, за винятком зменшення, пов'язаного із виплатами учасникам.

Витрати Товариства визнаються водночас із збільшенням зобов'язань або зменшенням активів, а також у випадках, коли виникають зобов'язання без визнання активу.

Витрати обліковуються за методом нарахування відповідно до доходів, з отриманням яких пов'язані дані витрати.

Витрати класифікуються наступним чином:

1. Витрати на формування страхових резервів.

2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) - суми нарахованих викупних сум у випадку дострокового розірвання договору страхування життя за заявою страхувальника за звітний період та суми страхових виплат за договорами страхування життя за страховими випадками, пов'язаними зі смертю застрахованої особи, травми, інвалідності, критичного захворювання, а також у разі дожиття застрахованої особи до дати чи події, передбаченої договором страхування, а також витрати, пов'язані з урегулюванням страхового випадку.

3. Адміністративні витрати - загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства. До загальногосподарських витрат, зокрема, відносяться витрати на утримання адміністративно-управлінського персоналу, витрати на їх службові відрядження, витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського призначення (оренда, амортизація, ремонт, комунальні послуги), охорона, юридичні, аудиторські послуги, поштові, канцелярські витрати, послуги мобільного та телекомунікаційного зв'язку, послуги інтернет, сума податків, зборів (обов'язкових платежів).

4. Витрати на збут - аквізиційні витрати періоду – це витрати, пов'язані з укладанням та продовженням страхового контракту, як правило, це комісійна винагорода страховим агентам.

5. Інші операційні витрати.

6. Інші витрати.

24. Облікові політики щодо витрат з податку на прибуток.

Витрати з податку на прибуток визначаються і відображаються у фінансовій звітності Товариства відповідно до МСБО 12 «Податки на прибуток».

Витрати з податку на прибуток відображаються в звіті про фінансові результати, виходячи з оподаткованого прибутку за рік, розрахованого згідно норм податкового законодавства України.

Відстрочений податок на прибуток розраховується в сумі, яка, як очікується, буде сплачена або відшкодована в осяжному майбутньому (1-3 роки) у зв'язку з наявністю різниці між балансовою вартістю активів і зобов'язань тих, що відображують в фінансовій звітності, і відповідними податковими базами активів і зобов'язань. Відстрочений податок на прибуток розраховується за тимчасовими різницями з використанням балансового методу обліку.

Відстрочені податкові активи і зобов'язання розраховуються за податковими ставками, які, як очікується, будуть застосовні в періоді, коли будуть реалізовані активи або погашені зобов'язання на основі податкових ставок, що діяли на звітну дату, або про введення яких в дію в найближчому майбутньому було достовірно відомо за станом на звітну дату.

Відстрочені податкові активи відображаються тільки в тому випадку, якщо існує вірогідність того, що в осяжному майбутньому наявність майбутнього оподаткованого прибутку дозволить реалізувати відкладені податкові активи або якщо вони можуть бути зараховані проти існуючих відкладених податкових зобов'язань.

Відстрочений податок на прибуток розраховується за тимчасовими різницями з використанням балансового методу обліку.

Відстрочені податкові зобов'язання відображаються в обліку, коли є вірогідність, що в рамках звичайної діяльності тимчасові різниці призведуть до виникнення зобов'язання сплатити податок на прибуток у майбутніх періодах, коли підприємство відшкодує балансову вартість активу

Відстрочені податкові зобов'язання – це сума податку на прибуток, що підлягає сплаті у майбутніх періодах відповідно до тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню.

25. Розкриття інформації щодо статей фінансової звітності за 2023 рік.

25.1 Розкриття інформації щодо страхових контрактів:

	2022 р.	2023 р.
Кількість укладених договорів	3 202 шт.	2 760 шт.
Загальний обсяг страхових платежів	90 794 тис.грн.	101 714 тис.грн.

Відповідно до внутрішнього положення про андерайтинг, страхові зобов'язання (окрім ризику дожиття) за окремим предметом договору страхування не перевищують 1 700 тис. грн., що забезпечує можливість їх виконання за рахунок власних активів та відповідає вимогам чинного законодавства.

Товариство здійснює страхування життя за наступними категоріями:

- страхування на випадок смерті або дожиття до встановленого полісом віку або події
- страхування на випадок непрацездатності
- страхування на випадок смерті внаслідок нещасного випадку
- страхування від нещасних випадків
- страхування на випадок діагностування критичних хвороб.

Переважна більшість страхових полісів Товариства містить більше ніж один страховий ризик.

25.2 Розкриття щодо страхових виплат та викупних сум:

	2022 р.	2023 р.
Кількість страхових випадків, за якими прийнято рішення про здійснення страхових виплат	521 шт.	470 шт.
Загальна сума страхових виплат	12 968 тис.грн.	11 147 тис.грн.
Кількість достроково припинених договорів	35 шт.	55 шт.
Сплачені викупні суми	743 тис.грн.	816 тис.грн.

Розрахунки за страховими виплатами та сплаті викупних сум здійснюються виключно в безготівковій формі. На 31.12.2023 р. поточна заборгованість за зобов'язаннями за страховими виплатами та за виплатами викупних сум відсутня.

25.3 Розкриття щодо страхових резервів:

тис.грн.

Динаміка страхових резервів за страховими контрактами, що обліковувались за МСФЗ 4 наступна:

	31.12.2022 р.	31.12.2023 р.
Страхові резерви, в т.ч.:	247 749	277 893
резерв довгострокових зобов'язань	244 026	273 450
резерв належних виплат страхових сум	3 723	4 443

Відповідно до вимог МСФЗ 17 сформовано наступні резерви зі страхування життя:

	31.12.2022 р.	31.12.2023 р.
Зобов'язання за страховими контрактами, в т.ч.:	244 297	275 354
зобов'язання на залишок покриття	240 535	270 865
зобов'язання з страховими вимогами	3 762	4 489

Основними чинниками, які впливали на об'єми резервів із страхування життя протягом 2023 року були:

- надходження страхових платежів від нового бізнесу та чергових страхових платежів за діючими договорами;
- вплив обмінного курсу валюти;
- інвестиційний дохід, отриманий від розміщення страхових резервів.
- сплата страхових виплат.

Актuarні розрахунки забезпечує актуарій Кудра Денис Юрійович, реєстраційний номер свідоцтва про відповідність кваліфікаційним вимогам до осіб, які можуть займатися актуарними розрахунками №01-010 від 25.07.2013 р.

Вплив впровадження МСФЗ 17 на зобов'язання за страховими контрактами на 31.12.2022 р.

тис.грн.

Договори, укладені	до 2020	2020	2021	2022	Всього
Резерви зі страхування життя	205 118	11 831	24 158	6 641	247 749
в т.ч. математичні резерви	203 094	11 821	22 790	6 321	244 026
резерв належних виплат	2 024	10	1 369	320	3 723
За МСФЗ 4	0	0	0	0	247 749
Вплив переходу на МСФЗ 17 на 01.01.2023	0	0	0	0	0
Математичні резерви	-104	-687	-1 467	-1 233	-3 491
Зобов'язання на залишок покриття	202 990	11 134	21 323	5 088	240 535
Резерв належних виплат	39	0	0	0	39
Зобов'язання за страховими вимогами	2 063	10	1 369	320	3 762
Всього змін за страховими зобов'язаннями					-3 452
Всього зобов'язань за випущеними страховими контрактами					244 297

Вплив впровадження МСФЗ 17 на зобов'язання за страховими контрактами на 31.12.2023 р.

	<i>тис.грн.</i>					
Договори, укладені	до 2020	2020	2021	2022	2023	Всього
Резерви зі страхування життя	221 746	12 074	29 989	7 373	6 711	277 893
в т ч. математичні резерви	218 226	11 904	29 634	7 026	6 660	273 450
резерв належних виплат	3 519	170	356	347	50	4 443
За МСФЗ 4 резерви зі страхування життя						277 893
Вплив переходу на МСФЗ 17 на 31.01.2023						
Математичні резерви	-113	-67	-1 410	-459	-538	-2 585
Зобов'язання на залишок покриття	218 114	11 838	28 223	6 567	6 123	270 865
Резерв належних виплат	46					46
Зобов'язання за страховими вимогами	3 566	170	356	347	50	4 489
Всього змін за страховими зобов'язаннями						-2 539
Всього зобов'язань за випущеними страховими контрактами на 31.12.2023 р.						275 354

25.4 Перевірка адекватності зобов'язань (LAT) станом на 31.12.2023 р.

Відповідно до вимог МСФЗ 4 було здійснено перевірку адекватності зобов'язань.

<i>грн.</i>		
1	Приведена вартість майбутніх доходів	396 256 736
2	Математичний резерв на 31.12.2023 р.	273 449 894
3	Приведена вартість майбутніх витрат	666 958 527
4	Додатковий LAT-резерв	-2 748 103

Згідно з методикою, якщо "Додатковий LAT-резерв" від'ємний, то формувати додаткового резерву не потрібно.

Зважаючи на універсальність даного методу перевірки достатності сформованих резервів для виконання майбутніх зобов'язань за страховими контрактами, Товариство здійснило перевірку адекватності зобов'язань щодо сформованих резервів під зобов'язання на залишок покриття за МСФЗ 17.

<i>грн.</i>		
1	Приведена вартість майбутніх доходів	396 256 736
2	Зобов'язання на залишок покриття на 31.12.2023 р.	270 864 553
3	Приведена вартість майбутніх витрат	666 958 527
4	Додатковий LAT-резерв	-162 762

Отже, станом на 31.12.2023 р. результат тесту дає від'ємне значення, це означає, що резерв сформовано в достатньому розмірі.

Кошти страхових резервів розміщені з урахуванням безпечності, прибутковості, ліквідності та диверсифікованості з дотриманням вимог щодо виконання нормативу ризиковості операцій згідно з Розпорядженням Нацкомфінпослуг від 07.06.2018 р. №850.

25.5 Розкриття інформації щодо фінансових активів.

Фінансові активи Товариства мають наступну структуру:

тис.грн.

	31.12.2022	31.12.2023
Довгострокові фінансові інвестиції, в т.ч.	25 359	53 387
облігації внутрішньої державної позики	25 359	53 440
резерв очікуваних кредитних збитків	-	-53
Поточні фінансові інвестиції в т.ч.	21 731	212 259
облігації внутрішньої державної позики	21 731	-
депозити в банках	-	212 279
резерв очікуваних кредитних збитків	-	-20
Грошові кошти, в т.ч.:	192 810	3 013
депозити	191 817	1 000
грошові кошти на поточних рахунках	1 030	2 013
резерв очікуваних кредитних збитків	-37	-
Дебіторська заборгованість(поточна)	3 836	7 269
поточна дебіторська заборгованість	3 843	7 293
резерв очікуваних кредитних збитків	-7	-24
Всього	243 736	275 928

Інвестиції в державні облігації України включають лише облігації внутрішньої державної позики, котируються на Першій фондовій торговельній системі України (ПФТС), Українській біржі, Фондовій біржі «Перспектива». Облігації внутрішньої державної позики України обліковувались за категорією «Утримувані до погашення» та класифікуються як фінансові активи, що оцінюються за амортизованою собівартістю з використанням методу ефективної ставки. На кожну звітну дату Товариство порівнює балансову вартість ОВДП зі справедливою на сайті <https://bank.gov.ua/ua/markets/ovdp/fair-value>. На 31.12.2023 р. різниця в межах звичайних коливань (не більше 2%).

Облігації внутрішньої державної позики протягом 2022 та 2023 років:

тис.грн.

	Довгострокові	Поточні
Залишок на 01.01.2022р.	22 922	23 558
придбання	25 023	41 775
амортизація	-855	-328
вибуття (погашення)	-21 731	-43 274
Залишок на 31.12.2022	25 359	21 731
Залишок на 01.01.2023	25 359	21 731
придбання	29 234	-
амортизація	-1 153	-
вибуття (погашення)	-	-21 731
Залишок на 31.12.2023	53 440	0

Станом на 31 грудня 2023 року керівництво Товариства не виявило суттєвих ознак знецінення даної частини портфеля цінних паперів, враховуючи статистику торгів на вторинному ринку облігацій внутрішньої державної позики наприкінці 2023 року, де облігації торгувалися без істотного дисконту, а державна вчасно обслуговувала всі внутрішні запозичення. Протягом 2023 року Товариство отримувало платежі за нарахованими процентами та основною сумою за облігаціями внутрішньої державної позики згідно з графіком.

Станом на 31 грудня 2023 року для ОВДП, деномінованих у гривні, з терміном погашення 2025-2026 рр., дохідність до погашення – 19%-22% (на 31 грудня 2022 року для облігацій, деномінованих у гривні, з терміном погашення 2025-2026 рр., дохідність до погашення коливалась від 11,9% на початку року до 20% і більше під кінець).

Проценти по поточних рахунках нараховувались за ставкою від 0,1%-10%, процентна ставка по депозитних вкладах у 2022 році 8-19% по вкладах у гривні, та 1%-3,5% по вкладенням у валюті, у 2023 році 14-19% по вкладах у гривні, та 1,5%-2,0% по вкладенням у валюті.

Грошові кошти, які є в наявності і які недоступні для використання, відсутні.

Структура дебіторської заборгованості:

	<i>тис.грн.</i>	
	31.12.2022	31.12.2023
Поточна дебіторська заборгованість, в т.ч.	3 836	7 269
за нарахованими доходами	3 517	6 826
<i>резерв під можливі кредитні збитки</i>	-7	-7
балансова вартість заборгованості за нарахованими доходами	3 510	6 819
поточна заборгованість за страховими платежами	114	275
Інша поточна заборгованість	212	192
<i>резерв під можливі кредитні збитки</i>	-	-17
балансова вартість іншої поточної заборгованості	212	175

25.6 Розкриття інформації про кредитний ризик щодо грошових коштів та фінансових інвестицій.

При підготовці даної звітності Товариство ретельно проаналізувало рейтинги та прогнози щодо банків, у яких розміщено грошові кошти.

Огляд рейтингів банків на 31.12.2023 р.

Банк	Дата оцінки	Рейтинг на 31.12.2023	Назва РА	Прогноз
АТ "БАНК АЛЬЯНС"	19.08.2023	uaAAA	НРА РЮРИК	в розвитку
АТ "УКРЕКСІМБАНК"	30.06.2023	uaAA	Fitch Rating	стабільний
АТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	26.09.2023	uaAAA	КРЕДИТ-РЕЙТИНГ	негативний
АТ "ІДЕЯ БАНК "	15.08.2023	uaAA	КРЕДИТ-РЕЙТИНГ	негативний
ПАТ АБ "УКРГАЗБАНК"	30.06.2023	uaAA	Fitch Rating	стабільний
АТ "ПУМБ"	15.08.2023	uaAAA	КРЕДИТ-РЕЙТИНГ	негативний

АТ "СЕНС БАНК"	25.12.2023	uaA	Fitch Rating	стабільний
АТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК"	01.12.2023	uaAAA	СТАНДАРТ-РЕЙТИНГ	стабільний
АТ КБ "ПРИВАТБАНК"	04.12.2023	uaAA	СТАНДАРТ-РЕЙТИНГ	стабільний
	22.08.2022	uaAA	Fitch Rating	стабільний

Огляд рейтингів банків на 31.12.2022 р.

Банк	Дата оцінки	Рейтинг на 31.12.2022	Назва РА	Прогноз
АТ "БАНК АЛЬЯНС"	12.07.2022	uaAAA	НРА РЮРИК	в розвитку
АТ "УКРЕКСІМБАНК"	22.08.2022	uaAA	Fitch Rating	стабільний
АТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	16.08.2022	uaAAA	КРЕДИТ-РЕЙТИНГ	негативний
АТ "ІДЕЯ БАНК "	16.08.2022	uaAA	КРЕДИТ-РЕЙТИНГ	негативний
ПАТ АБ "УКРГАЗБАНК"	10.02.2022	uaAA	Fitch Rating	стабільний
АТ "ПУМБ"	09.08.2022	uaAAA	КРЕДИТ-РЕЙТИНГ	негативний
АТ "СЕНС БАНК"	22.08.2022	uaA	Fitch Rating	стабільний
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	22.08.2022	uaAA	Fitch Rating	стабільний
АТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК"	08.12.2022	uaAAA	СТАНДАРТ-РЕЙТИНГ	стабільний
АТ КБ "ПРИВАТБАНК"	20.12.2022	uaAA	СТАНДАРТ-РЕЙТИНГ	стабільний
	22.08.2022	uaAA	Fitch Rating	стабільний

Враховуючи ризики воєнного часу, Товариство розміщує кошти в банківських установах на термін, що не перевищує 6 місяців за вкладеннями в іноземній валюті та 4 місяці за вкладеннями в гривні. Враховуючи, що всі грошові кошти розміщені в установах банків з рейтингом не нижче uaAA, при розрахунку резерву очікуваних збитків для грошових коштів, відображених у звітності як короткострокові фінансові інвестиції, оцінка дефолту прийнята на рівні 0,15% для державних та 0,2% для інших банків та застосовувалась до сум, термін яких перевищує 90 днів. За розрахунками резерв кредитних збитків складає 20 тис.грн. Для грошових коштів та їх еквівалентів оцінка дефолту в короткостроковій перспективі прийнята на рівні 0,01% і резерв кредитних збитків на 31.12.2023 р. за межею суттєвості.

	31.12.2022 р.			31.12.2023 р.		
	Сума вкладень, тис.грн.	РОКЗ, тис.грн.	За вирахуванням РОКЗ, тис.грн.	Сума вкладень, тис.грн.	РОКЗ, тис.грн.	За вирахуванням РОКЗ, тис.грн.
Державні банки uaAA	96 140	20	96 120	88 582	-8	88 574
Банки з іноземними інвестиціями uaAA	31 884	6	31 878	32 588	-3	32 585
Інші банки uaAA	64 823	11	64 812	94 122	-9	94113
Всього	192 847	37	192 810	215 292	-20	215 272

Всі депозити в банках є не простроченими та не мають ознак знецінення, резерв очікуваних кредитних збитків визнано в несуттєвій сумі.

При формуванні резерву очікуваних кредитних збитків за фінансовими інвестиціями, представленими ОВДП, Товариство використовує пропущення можливості дефолту на рівні 0,01%.

	Сума на 31.12.2023	Ймовірність дефолту, %	Сума РОКЗ	Балансова вартість на 31.12.2023
Довгострокові фінансові інвестиції, в т.ч.	53 440	0,01	-53	53 387
облігації внутрішньої державної позики	53 440	0,01	-53	53 387

Резерв очікуваних кредитних збитків за ОВДП на 31.12.2022 р. не формувався.

25.7. Розкриття інформації щодо фінансових зобов'язань.

тис.грн.

	31.12.2022 р.	31.12.2023 р.
Поточні зобов'язання, в т.ч.	5 716	8 236
зобов'язання перед бюджетом	328	1 410
поточні зобов'язання за розрахунками зі страховими посередниками	4 822	5 968
зобов'язання за страховими виплатами	-	-
розрахунки з персоналом	-	219
розрахунки з соціального страхування		39
інші поточні зобов'язання, в т.ч.	566	600
зобов'язання перед постачальниками	42	91
розрахунки зі страхувальниками за страховими платежами	418	386
інші зобов'язання	106	123

Пояснення щодо окремих статей.

Зобов'язання перед бюджетом – це нараховані зобов'язання за податками і обов'язковими платежами на 31.12.2023 року

Погашення відбувається відповідно до встановлених законодавством термінів.

Поточні зобов'язання за розрахунками зі страховими посередниками включають нараховані суми комісійної винагороди за отриманими страховими платежами і підлягають оплаті згідно з договорами зі страховими посередниками, як правило, до закінчення наступного після звітного періоду місяця.

Розрахунки зі страхувальниками за страховими платежами включають суми, які на 31.12.2023 року вже сплачені страхувальниками, про що є документальне підтвердження, і які надійшли на поточний рахунок Товариства першого банківського дня наступного за звітним періоду.

25.8. Активи, щодо яких застосовуються оцінки справедливої вартості.

тис.грн.

	31.12.2022 р.	31.12.2023 р.
Інвестиційна нерухомість	25 863	45 702
Основні засоби, модель переоцінки	59 536	44 027

25.9. Рівні ієрархії справедливої вартості, до якого належать оцінки справедливої вартості

Класи активів та зобов'язань, оцінених за справедливою вартістю	Методики оцінювання	Метод оцінки (ринковий, дохідний, витратний)	Вихідні дані	Рівень ієрархії
Інвестиційна нерухомість, основні засоби(модель переоцінки)	Первісна оцінка здійснюється за собівартістю. Подальша оцінка здійснюється за справедливою вартістю на дату оцінки.	Ринковий, дохідний, витратний	Ціни на ринку нерухомості, дані оцінки професійних оцінювачів	II

тис.грн.

Класи активів та зобов'язань, оцінених за справедливою вартістю	1 рівень (ті, що мають котирування, та спостережувані)		2 рівень (ті, що не мають котирувань, але спостережувані)		3 рівень (ті, що не мають котирувань і не є спостережуваними)		Усього	
	31.12.22	31.12.23	31.12.22	31.12.23	31.12.22	31.12.23	31.12.22	31.12.23
Інвестиційна нерухомість	-	-	25 863	45 702	-	-	25 863	45 702
Основні засоби, модель переоцінки	-	-	59 536	44 027	-	-	59 536	44 027

Переведень між рівнями ієрархії в 2022 та 2023 роках не відбувалось.

25.10 Розкриття інформації щодо основних засобів

На кінець звітного періоду Товариство обліковує такі групи основних засобів:

тис.грн.

	Земельні ділянки	Нерухоме майно	Транспортні засоби	Машини та обладнання	Прилади та інвентар	Інші	Всього
Первісна вартість на 01.01.2022 р.	560	67 435	5 731	321	76	-	74 123
Надходження				58	37	-	95
Вибуття	-	-513		-	-	-	-513
Переоцінка	-328	5 932	-279		-	-	5 325

	Земельні ділянки	Нерухоме майно	Транспортні засоби	Машини та обладнання	Прилади та інвентар	Інші	Всього
Знецінення		-681					-681
Первісна вартість на 31.12.2022 р.	232	72 173	5 452	379	113		78 349
Накопичена амортизація на 01.01.2022 р.		13 078	3 693	160	76	-	17 007
Нарахована амортизація		3 433	914	80	-	-	4 427
Переоцінка	-	-1 309	-1 527	-	-	-	-2 836
Списано амортизації при вибутті	-	-165	-				-165
Знецінення		-28					-28
Накопичена амортизація на 31.12.2022 р.	-	15 009	3 080	240	76	-	18 405
Залишкова вартість на 01.01.2022 р.	560	54 357	2 038	161	-		57 116
Залишкова вартість на 31.12.2022 р.	232	57 164	2 372	139	37	-	59 944
За історичною вартістю	Земельні ділянки	Нерухоме майно	Транспортні засоби	Машини та обладнання	Прилади та інвентар	Інші	Всього
Первісна вартість на 01.01.2023 р.	232	72854	5 452	379	113		79 030
Резерв знецінення (РЗ)		681					681
Первісна вартість на 01.01.2023 р. з урахуванням РЗ	232	72 173	5 452	379	113		78 349
Надходження	-		-	-	-		
Вибуття	-232	-16 815		-213	-76		-17 336
Переоцінка	-	2182	424		-	-	2 606
		-16363	-3707	0			-20 070
Первісна вартість на 31.12.2023 р.	0	41 177	2 169	166	37	-	43 549
Резерв знецінення (РЗ)		681					681
Первісна вартість на 31.12.2023 р.		41 858	2 169	166	37	0	44 230
Накопичена амортизація на 01.01.2023 р.	-	15 037	3 080	240	76	-	18 433
Знецінення		-28					-28
Накопичена амортизація на 01.01.2023 р.		15 009	3 080	240	76	0	18 405

	Земельні ділянки	Нерухоме майно	Транспортні засоби	Машини та обладнання	Прилади та інвентар	Інші	Всього
Нарахована амортизація		1 326	627	38	7	-	1 998
Списано амортизації при вибутті		-5 176	-	-214	-76	-	-5 466
Переоцінка	-	0	0	-	-	-	
Списання амортизації при дооцінці		-11 187	-3707	0			-14 894
резерв знецінення		28					28
Накопичена амортизація на 31.12.2023 р.	0	0	0	64	7	-	71
Залишкова вартість на 01.01.2023 р.		57 164	2 372	139	37	-	59 944
Залишкова вартість на 31.12.2023 р.	0	41 858	2 169	102	30	0	44 159

У звітності використовуються дані Висновку щодо ринкової вартості об'єктів нерухомості, що наданий станом на 31.12.2023 р. ТОВ «ЄСП КАПІТАЛ», сертифікат суб'єкта оціночної діяльності №647/21 від 25.08.2021 р.

25.11 Розкриття інформації щодо нематеріальних активів

На дату звіту нематеріальні активи враховуються по моделі переоцінки вартості з врахуванням можливого знецінення у відповідності з МСБО 36 «Зменшення корисності активів»:

тис.грн.

За історичною вартістю	Програмне забезпечення	Інші нематеріальні активи*	Всього
Первісна вартість на 01.01.2022 р.	1 507	139	1 646
Надходження	871	-	871
Вибуття	-	-109-	-109
Первісна вартість на 31.12.2022 р.	2378	30	2 408
Накопичена амортизація на 01.01.2022 р.	776	138	914
Нарахована амортизація	401	-	401
Списано амортизації при вибутті	-	-109	-109
Накопичена амортизація на 31.12.2022 р.	1177	29	1 206
Залишкова вартість на 01.01.2022 р.	731	1	732
Залишкова вартість на 31.12.2022 р.	1 201	1	1 202
Первісна вартість на 01.01.2023 р.	2378	30	2 408
Надходження	1 333	-	1 333

За історичною вартістю	Програмне забезпечення	Інші нематеріальні активи*	Всього
Вибуття	-	-	-
Дооцінка	889		889
Первісна вартість на 31.12.2023 р.	4 600	30	4 630
Накопичена амортизація на 01.01.2023 р.	1 177	29	1 206
Нарахована амортизація	553	1	554
Списано амортизації при вибутті	-	-	-
Накопичена амортизація на 31.12.2023 р.	1 730	30	1 760
Залишкова вартість на 01.01.2023 р.	1 201	1	1 202
Залишкова вартість на 31.12.2023 р.	2 870	-	2 870

У звітності використовуються дані Висновку щодо ринкової вартості об'єктів нематеріальних активів, що наданий станом на 31.12.2023 р. ТОВ «ЄСП КАПІТАЛ», сертифікат суб'єкта оціночної діяльності №647/21 від 25.08.2021 р.

25.12 Розкриття інформації щодо інвестиційної нерухомості

тис.грн

За справедливою вартістю	2022 рік	2023 рік
Інвестиційна нерухомість за справедливою вартістю на 1 січня	34 191	25 863
Чистий прибуток/збиток від змін справедливої вартості	-8 328	3 057
Надходження	-	16 782
Вибуття	-	-
Інвестиційна нерухомість за справедливою вартістю на 31 грудня	25 863	45 702

У звітності використовуються дані Висновку щодо ринкової вартості об'єктів нерухомості, що наданий станом на 31.12.2023 р. ТОВ «ЄСП КАПІТАЛ», сертифікат суб'єкта оціночної діяльності №647/21 від 25.08.2021 року.

В звітному періоді було здійснено перекласифікацію необоротних активів до складу інвестиційної нерухомості та відображено в Балансі станом на 31.12.2023 р. До інвестиційної нерухомості в Товариства віднесені частини службових приміщень, надані в оперативну оренду юридичним особам, фізичним особам або фізичним особам-підприємцям. Вартість частини інвестиційної нерухомості в окремих випадках розрахована пропорційно орендованій площі до загальної площі приміщення. Нерухомість була визначена як інвестиційна нерухомість, лише якщо незначна її частка утримується для використання у наданні послуг, або для адміністративних цілей. Якщо приміщення чи об'єкт надані повністю в оперативну оренду, то такі об'єкти перенесені повністю.

На виконання вимог п. 42 МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» наводимо інформацію ретроспективно в комплекті фінансових звітів, затверджених до випуску за попередні періоди:

тис.грн.

За станом на:	Основні засоби			Інвестиційна нерухомість	
	Первісна вартість	Амортизація	Балансова вартість	Балансова вартість	Дохід від інвестиційної нерухомості
31.12.2019 рік	29 380	3 512	25 868	50 210	95
31.12.2020 рік	68 209	6 643	30 873	52 832	95
31.12.2021 рік	46 314	10 112	35 489	55 818	84
31.12.2022 рік	56 196	14 368	41 828	43 426	63

З урахуванням цього факту станом на 01.01.2023 р. в Балансі Товариства слід відобразити балансову вартість інвестиційної нерухомості в сумі 43 426 тис.грн. в рядку 1015, та в рядку 1010 Балансу вартість основних засобів в сумі 41 828 тис.грн. В результаті таких корегувань сума необоротних активів Товариства не змінюється.

Аналіз впливу на власний капітал.

Структура власного капіталу при обліковуванні нерухомості, як основні засоби (ОЗ) протягом 2019 – 2022 років:

тис.грн.

	Статутний капітал	Капітал у дооцінках	Резервний капіталз	Нерозподілений прибуток	Власний капітал, всього
31.12.2019	17 000	30 058	520	4 575	52 153
31.12.2020	17 000	39 166	546	6 829	63 541
31.12.2021	17 000	43 696	575	8 993	70 264
31.12.2022	17 000	48 284	645	11 112	77 041

Структура власного капіталу при обліковуванні нерухомості, як інвестиційна нерухомість(ІН) протягом 2019 – 2022 років:

тис. грн

	Статутний капітал	Капітал у дооцінках	Резервний капіталз	Нерозподілений прибуток	Власний капітал, всього
31.12.2019	17 000	15 615	520	19 018	52 153
31.12.2020	17 000	19 377	546	26 618	63 541
31.12.2021	17 000	24 142	575	28 547	70 264
31.12.2022	17 000	31 610	645	27 786	77 041

Влив на доходи Товариства при обліковуванні нерухомості як інвестиційна нерухомість у 2019-2022 роках: тис.грн.

	Чистий фінансовий результат		Інший сукупний дохід		Сукупний дохід, всього	
	ОЗ	ІН	ОЗ	ІН	ОЗ	ІН
2019	530	14 973	16 933	2 490	17 463	17 463
2020	585	5 931	10 803	5 457	11 388	11 388
2021	1 385	1 150	6 397	6 632	7 782	7 782
2022	2 065	-815	6 028	8 908	8 093	8 093

За 2023 рік Товариство отримало дохід від інвестиційної нерухомості 52 тис. грн., який відображено в рядку 2120 Звіту про фінансові результати, за попередній період сума отриманого доходу від інвестиційної нерухомості склала 63 тис. грн.

25.13 Розкриття інформації щодо власного капіталу

На 31.12.2023 р. власний капітал становить 75 155 тис.грн.

Статутний капітал становить 17 000 тис.грн. та представлений 17 000 штук звичайних акцій. Статутний капітал включає внески акціонерів.

Акціонерами страховика є:

- Кулешина Оксана Олексіївна, Україна, частка в статутному капіталі Україна, 99,8 %;
- Кулешин Олександр Анатолійович, Україна, частка в статутному капіталі 0,1 %;
- Кулешина Анна Олександрівна, Україна, частка в статутному капіталі 0,1 %.

Резервний капітал – 748 тис.грн.

Нерозподілений прибуток – 26 520 тис.грн.

У звітному періоді згідно з рішенням Загальних зборів акціонерів від 19.04.2023 р. № 19-04/23, Товариство виплатило дивіденди, нараховані за 2022 рік, в сумі 10 560 тис.грн. Податки сплачені в повному обсязі згідно з чинним законодавством.

Розкриття змін у власному капіталі:

тис.грн.

	2022 рік	2023 рік
До запровадження МСФЗ 17.		
Власний капітал на початок звітної періоду	70 264	77 041
Чистий прибуток за звітний період	2 065	11 981
Зміна резерву дооцінка основних засобів та нематеріальних активів, в т.ч.	4 588	-17 397
дооцінка основних засобів та нематеріальних активів	6 204	3 473
списання резерву дооцінки на нерозподілений прибуток	-1 440	-14 090
коригування резерву дооцінки на резерв знецінення	-176	-

відкладені податкові зобов'язання	-	-6 780
Інший сукупний дохід	1 440	14 090
Всього сукупного доходу у звітному періоді	8 093	-3 307
Виплата дивідендів	-1 316	-10 560
Всього змін у капіталі	6 777	-1 886
Власний капітал на кінець звітного періоду	77 041	75 155
В результаті запровадження МСФЗ 17		
Власний капітал на початок звітного періоду	68 874	80 493
Чистий прибуток за звітний період	6 907	11 068
Дооцінка основних засобів та нематеріальних активів	4 588	-17 397
Інший сукупний дохід	1 440	14 090
Всього сукупного доходу у звітному періоді	6 028	-3 307
Виплата дивідендів	-1 316	-10 560
Всього змін у капіталі	11 689	-2 799
Власний капітал на кінець звітного періоду	80 493	77 694

Також зміни у власному капіталі за 2023 рік відображено у Звіті про власний капітал.

25.14 Розкриття інформації щодо поточних забезпечень

тис.грн.

	31.12.2022 р.	31.12.2023 р.
Поточні забезпечення, у т.ч.	484	650
Резерв відпусток	250	439
Резерв витрат на обов'язковий аудит	155	191
Резерв витрат за судовими справами	79	20

25.15 Розкриття інформації щодо визнання доходів та витрат

В звітному періоді структура доходів за обліком за МСФЗ 4 Товариства була наступна:

тис.грн.

	2022 рік	2023 рік
Дохід від операційної діяльності (дохід від реалізації страхових послуг)	89 760	101 714
Інший операційний дохід, в т.ч.:	25 637	7 261
дохід від зміни справедливої вартості активів	1 131	3 406
дохід від: операційної оренди	63	52
від реалізації активів	340	244
позитивних курсових різниць	24 005	3 095
дохід від продажу валюти	-	155

інші операційні доходи	98	309
Фінансовий дохід	16 454	30 187
в т.ч. нарахований дохід по депозитах	10 972	21 187
нарахований дохід по ОВДП	5 482	9 000
Інші доходи	176	1 146-
Коригування резервів кредитних збитків та резервів втрати корисності	176	1 146

При застосуванні МСФЗ 17 основні статті доходів наступні:

тис. грн.

	2022 р.	2023 р.
Страховий дохід, в т.ч.:	93 233	108 986
Очікувані понесені претензії	12 968	11 147
Зміна коригування на нефінансовий ризик	-79	224
Визнаний CSM за надані страхові послуги	11 569	18028
Відновлення аквізиційних потоків	61 003	67 709
Відновлення витрат на ведення справи	7 772	10 878
Фінансовий дохід	2 468	4 528
Інший операційний дохід	25 637	7 261
Інші доходи	176	1 146

тис. грн.

Розподіл інвестиційного доходу	2022 р.	2023 р.
Загальна сума інвестиційного доходу від розміщення коштів страхових резервів	16 454	30 187
Сума інвестиційного доходу, на яку збільшуються страхові суми(вбудований інвестиційний компонент)-85% загальної суми інвестиційного доходу	13 986	25 659
Сума інвестиційного доходу, що належить страховику-15% загальної суми інвестиційного доходу.	2 468	4 528

В звітному періоді витрати Товариства обліковувались за наступною аналітикою, за якою були відображені у звітності за МСФЗ 4:

тис.грн.

	2022 рік	2023 рік
За собівартістю страхових послуг, в т.ч.	13 711	11 963
страхові виплати	12 968	11 147
викупні суми	743	816
Адміністративні витрати, в т.ч.	11 745	13 951
витрати на оплату праці	3 393	5 510
винагорода Наглядової Ради	1 320	1 320
відрахування на соціальні заходи	1 041	1 480

	2022 рік	2023 рік
амортизація	2 775	2 560
матеріальні витрати	541	465
витрати на оплату товарів та послуг	1 326	1 103
банківські послуги	512	634
забезпечення виплат відпусток	298	452
забезпечення інших виплат і платежів	88	284
витрати на добровільну допомогу	105	76
витрати на відрядження	172	129
податки	156	154
інші адміністративні витрати	190	-
Витрати на збут (в т.ч. аквізиційні витрати)	61 003	67 849
Інші операційні витрати	9 882	896
в т.ч. втрати від курсових різниць	4	-
втрати від зміни справедливої вартості активів	9 460	349
собівартість реалізованих активів	348	244
резерв сумнівних боргів	7	303
інші операційні витрати	65	-
Інші витрати	691	241
витрати за резервом втрати корисності активів	654	221
інші витрати	37	20

Згідно з МСФЗ 17 структура витрат наступна:

	<i>тис.грн.</i>	
	2022 р.	2023 р.
Страхові витрати, в т.ч.:	85 274	91 937
страхові виплати	12 968	11 147
викупні суми	743	816
витрати за зобов'язаннями за страховими вимогами	2 788	727
сплачена аквізиція	61 003	67 709
інші витрати на збут	574	660
витрати на ведення справи	7 198	10 878
Адміністративні витрати	3 976	2 534
Інші операційні витрати, в т.ч.:	9 882	896
втрати від курсових різниць	4	-
втрати від зміни справедливої вартості активів	9 460	349
собівартість реалізованих активів	348	244
резерв сумнівних боргів	7	303
інші операційні витрати	65	-
Інші витрати	691	241
витрати за резервом втрати корисності активів	654	221
інші витрати	37	20

25.16 Розкриття інформації щодо витрат з податку на прибуток

тис.грн.

Відстрочене податкове зобов'язання / відстрочений податковий актив у зв'язку із наявністю тимчасових податкових різниць щодо забезпечення майбутніх витрат	2022 р.	2023р.
Поточний податок на прибуток	1170	3 196
В т.ч. нараховані витрати з податку на дохід за договорами страхування	270	313
Витрати на відстрочені податкові зобов'язання	-	-
Відстрочені податкові активи	-97	87
Витрати з податку на прибуток	1 073	3 283
Відстрочені податкові зобов'язання з дооцінки необоротних активів		6 725
Баланс: відстрочені податкові зобов'язання	-	6 638

Зобов'язання за сплатою поточного податку на прибуток включене до складу поточних зобов'язань станом на 31 грудня 2022 року та 2023 року.

Податок на прибуток визначається згідно з діючим законодавством України, а саме, згідно з Податковим кодексом України:

– Об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень Податкового кодексу України;

– Об'єктом оподаткування податком на дохід за договорами страхування є сума страхових платежів, страхових внесків, страхових премій, нарахованих за договорами страхування. Таким чином, у 2022-2023 роках Товариство сплачувало податок на прибуток на загальних підставах за ставкою 18% від фінансового результату до оподаткування, визначеного у цій фінансовій звітності та відкоригованого на податкові різниці. Крім того, Товариство сплачувало податок на дохід за ставкою 3% від суми страхових премій, нарахованих за договорами страхування, іншими, ніж договори довгострокового страхування життя.

25.17 Розкриття інформації щодо впровадження МСФЗ 17.

Аналіз впливу впровадження МСФЗ 17 на показники звіту про фінансовий стан на 31.12.2023 р.

тис.грн.

	31 грудня 2023 року (за діючими МСФЗ)	Вплив застосування МСФЗ 17	31 грудня 2023 року (з урахуванням впливу застосування МСФЗ 17)	
Необоротні активи	146 118		146 118	Необоротні активи
Оборотні активи	222 541		222 541	Оборотні активи
ВСЬОГО АКТИВІВ	368 659		368 659	ВСЬОГО АКТИВІВ
Статутний капітал	17 000		17 000	Статутний капітал
Капітал у дооцінках	30 887		30 887	Капітал у дооцінках
Резервний капітал	748		748	Резервний капітал
Нерозподілений прибуток	26 520	2 585-46	26 520+2 585-46= 29 059	Нерозподілений прибуток

ВСЬОГО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	75 155	2 539	77 694	ВСЬОГО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ
Відкладені податкові зобов'язання	6 725		6 725	Відкладені податкові зобов'язання
Страхові резерви	277 893	-2 539	275 354	Страхові резерви
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	273 450	-2 585	273 450-2585=270 865	у тому числі: резерв на залишок покриття
резерв належних виплат	4 443	46	4443+46=4 489	Резерв за страховими вимогами
ВСЬОГО ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	284 618		282 079	ВСЬОГО ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ
Поточні зобов'язання і забезпечення	8 886		8 886	Поточні зобов'язання і забезпечення
ВСЬОГО ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	8 886		13 375	ВСЬОГО ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	368 659		368 659	ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Вплив впровадження МСФЗ 17 на зобов'язання за страховими контрактами на 31.12.2023 р.

тис.грн.

Договори, укладені	до 2020	2020	2021	2022	2023	Всього
Резерви зі страхування життя	221 746	12 074	29 989	7 373	6 711	277 893
в т ч. математичні резерви	218 226	11 904	29 634	7 026	6 660	273 450
резерв належних виплат	3 519	170	356	347	50	4 443
За МСФЗ 4 резерви зі страхування життя						277 893
Вплив переходу на МСФЗ 17 на 31.01.2023						
Математичні резерви	-113	-67	-1 410	-459	-538	-2 585
Зобов'язання на залишок покриття	218 114	11 838	28 223	6 567	6 123	270 865
Резерв належних виплат	46					46
Зобов'язання за страховими вимогами	3 566	170	356	347	50	4 489
Всього змін за страховими зобов'язаннями						-2 539
Всього зобов'язань за випущеними страховими контрактами на 31.12.2023 р.						275 354

Різниця в показниках звітності пояснюється виключно різницею у страхових зобов'язаннях, що викликано зміною у загальних підходах до визначення страхових зобов'язань. Розрахункове значення резервів з використанням технік, регламентованих стандартом МСФЗ 17, нижче, ніж розрахунковий результат в рамках МСФО 4, передусім тому, що в процесі дисконтування потоків за МСФЗ 17 використовується безризикова ставка (RFR, Risk Free Rate), а в рамках МСФЗ 4 використовується ставка ГІД (гарантованого інвестиційного доходу). Так як в перші 10-15 років ставка RFR значно вища, ніж ГІД, тобто, RFR >>ГІД, то і ефект дисконтування за RFR більш значимий, ніж за ГІД. Так відбувається до того моменту, коли термін дії договору (контракту) страхування життя досягне точки, коли ГІД перевищує RFR. Така ситуація, як правило виникає під кінець дії договору.

26. Інші розкриття та пояснення.

26.1 Розкриття інформації щодо операцій з пов'язаними сторонами.

Сторони вважаються пов'язаними, якщо вони знаходяться під спільним контролем або якщо одна сторона має можливість контролювати іншу або може мати значний вплив на іншу сторону при прийнятті фінансових чи операційних рішень. Під час розгляду кожного випадку відносин, що можуть являти собою відносини між пов'язаними сторонами, увага приділяється суті цих відносин, а не лише їх юридичній формі.

У 2023 році Товариство припинило відносини володіння (прямі та опосередковані) з дочірніми підприємствами ТОВ "СМАРТ СИСТЕМ СОЛЮШНС"(40998912) та ТОВ "АСТРУМ Україна"(36439160). За даними підприємствами діяльність не проводилась.

У 2023 році Товариство не проводило будь-яких операцій з компаніями спільного володіння та не мало ніяких залишків за такими операціями, окрім перерахувань за заявами працівників щомісячних внесків до НПФ «Пенсійний капітал» як утримань з заробітної плати на загальну суму 21 тис.грн. за рік.

На 31.12.2023 р. у Товариства відсутні відносини володіння чи контролю з будь-якими юридичними особами.

Операцій з пов'язаними сторонами, що виходили б за межі звичайної діяльності, протягом звітного періоду не відбувалось.

При визначенні кола пов'язаних осіб, Товариство керувалось наступним визначенням: «Фізична особа або близький родич такої особи є пов'язаною стороною із суб'єктом господарювання, що звітує, якщо така особа: і) контролює суб'єкта господарювання, що звітує, або здійснює спільний контроль над ним; ii) має суттєвий вплив на суб'єкта господарювання, що звітує; або iii) є членом провідного управлінського персоналу суб'єкта господарювання, що звітує, або материнського підприємства суб'єкта господарювання, що звітує» (МСБО 24 © IFRS Foundation).

Станом на 31.12. 2023 р. пов'язаними особами товариства є:

Власники фізичні особи:

- Кулешина Оксана Олексіївна, Україна, частка в статутному капіталі 99,8 %
- Кулешин Олександр Анатолійович, Україна, частка в статутному капіталі 0,1 %
- Кулешина Анна Олександрівна, Україна, частка в статутному капіталі 0,1 %.

Кінцевий бенефіціарний власник - Кулешина Оксана Олексіївна, Україна, участь у статутному капіталі 99,8 %.

Члени Наглядової Ради:

- Кулешина Оксана Олексіївна - голова Наглядової Ради;
- Кулешина Анна Олександрівна – член Наглядової Ради;
- Данченко Валентин Сергійович - член Наглядової Ради.

Провідний управлінський персонал – ті особи, які безпосередньо або опосередковано мають повноваження та є відповідальними за планування, управління та контроль діяльності Товариства:

- Генеральний директор - Кулешин Олександр Анатолійович
- Головний бухгалтер - Майборода Тетяна Григорівна

У Товариства немає пов'язаних осіб, що мають зв'язок з росією, білорусією.

За 2023 рік Кулешиним О.А. як страхувальником, були сплачені страхові платежі за полісами страхування життя, укладеними на загальних підставах згідно з чинними Правилами страхування на загальну суму 15 тис.грн.:

Витрати за операціями з пов'язаними особами:

тис.грн.

	2022 рік	2023 рік
Винагорода Голові Наглядової Ради за цивільно-правовим договором	1 200	1 200
Нарахування ЄСВ	264	264
Винагорода членів Наглядової Ради за цивільно-правовими договорами	120	120
Нарахування ЄСВ	26	26
Заробітна плата провідному управлінському персоналу	520	1 433
Нарахування ЄСВ	114	263

На 31.12.2023 р. кредиторська заборгованість за розрахунками за заробітною платою з управлінським персоналом становить 91 тис.грн. та відповідно за перерахуванням ЄСВ – 20 тис.грн. Інші залишки кредиторської та дебіторської заборгованості за розрахунками з пов'язаними особами відсутні.

На 31.12.2022 р. залишки кредиторської та дебіторської заборгованості за розрахунками з пов'язаними особами відсутні.

У звітному періоді згідно з рішенням Загальних зборів акціонерів від 19.04.2023 р. № 19-04/23 Товариство виплатило дивіденди в сумі 10 560 тис.грн. за рахунок чистого прибутку 2022 року та нерозподіленого прибутку. У попередньому періоді згідно з рішенням Загальних зборів акціонерів від 15.07.2022 р. № 15-07/22 Товариство виплатило дивіденди, нараховані за 2021 рік, в сумі 1 316 тис.грн.

Податки сплачено в повному обсязі згідно з чинним законодавством.

26.2 Розкриття інформації щодо забезпечення безперервності діяльності.

Розкриття правомірності складати звітність на основі безперервності діяльності.

В умовах значних безпекових ризиків власники Товариства мають твердий намір щодо продовження діяльності. Хоча в перші місяці воєнного вторгнення був різкий спад надходжень страхових платежів, Товариство в повній мірі забезпечило розрахунки за податковими та страховими зобов'язаннями. Особливості існуючої на сьогодні невизначеності щодо безперервності діяльності зумовлені виключно зовнішніми чинниками - воєнна агресія та пов'язані з нею макроекономічні особливості.

Недоступність певних регіонів для розвитку бізнесу, порушення логістичних ланцюгів, скорочення продажів та доходів бізнесу, зменшення платоспроможності клієнтів є суттєвими викликами для Товариства. Товариство забезпечує можливість сплати страхових платежів через сайт Товариства та налагодило онлайн-комунікації з клієнтами та партнерами.

Ризики коливання валютних курсів, значна чутливість до таких коливань, порушення роботи банківських систем та ринків капіталу, суттєві зміни цін на ринку нерухомості, зміни в ризиках, пов'язаних з фінансовими інструментами (у т.ч. чутливість до змін факторів впливу), змушують переглядати бізнес-моделі управління активами та фінансовими інструментами.

Товариство має проблеми підготовки прогнозної інформації під час війни (високий ступінь невизначеності, непередбачуваність макроекономічних критеріїв, невизначеність майбутніх грошових потоків, відсутність профільних аналітичних матеріалів).

Існує ризик невиконання пруденційних вимог через скорочення прийнятних активів для цілей розрахунку платоспроможності страховика та ризик знецінення відповідних активів.

Енергетичний тероризм та ризик кібератак є суттєвими викликами для безперебійної роботи систем та устаткування, що забезпечують операційну діяльність. Товариство в повній

мірі через альтернативні джерела живлення, додаткове устаткування та нові технології забезпечує безперебійну роботу.

На дату складання звітності не було пошкоджень та втрати активів.

Товариство на постійній основі переглядає ключові судження, оцінки та припущення в умовах воєнного часу. Детальну інформацію наведено у відповідних розділах приміток.

Зважаючи на те, що існує суттєва невизначеність, пов'язана з воєнними діями в Україні (в першу чергу щодо безпекових ризиків), що може викликати значні сумніви щодо здатності компанії продовжувати безперервну діяльність, Керівництво стверджує, що основа безперервності дотримана, але суттєва невизначеність існує.

Для пом'якшення наслідків умов і подій воєнного часу та оцінюючи доречність припущення про безперервність, управлінський персонал бере до уваги всю наявну інформацію щодо майбутнього - щонайменше на 12 місяців з кінця звітної періоду, зокрема, стверджує, що ключові передумови для провадження операційної діяльності Товариства наявні:

- наявність прибуткової діяльності в 2019-2023 роках;
- наявність збалансованого портфеля договорів;
- позитивна динаміка об'ємів страхових резервів;
- поліпшення якості активів;
- виконання нормативів щодо достатності капіталу, платоспроможності та ліквідності активів.

26.3 Розкриття інформації щодо системи управління ризиками.

В 2023 році діяла система управління ризиками, що функціонувала з метою уникнення і мінімізації ризиків, пом'якшення їх наслідків. В Товаристві проведено заходи щодо організації і функціонування системи управління ризиками, зокрема Рішенням Наглядової Ради від 28.05.2014 р. впроваджено Стратегію управління ризиками. Функцію управління ризиками покладено на окрему посадову особу: Ризик-менеджер підпорядкований Наглядовій раді, щороку складає та надає звіт Наглядовій раді.

Відповідальність за практичну реалізацію системи управління ризиками покладено на Генерального директора. За результатами 2023 року було проведено стрес-тестування на чутливість показників річної звітності за 2023 рік щодо ключових ризиків з розкриттям результатів проведених стрес-тестів згідно з Розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг № 295 від 04.02.2014 р. Розкриття даної інформації надається разом з річною звітністю Регулятору, а також в цьому розділі Приміток.

Подальші розкриття ґрунтуються на припущенні можливості безперервності діяльності зі збереженням в основному ключових макроекономічних та безпекових умов для провадження економічної діяльності. Товариство розуміє наявність суттєвої невизначеності в умовах воєнного часу щодо даного припущення і щодо збереження рівня стресостійкості Товариства в майбутньому.

Товариство вважає, що розроблені в Товаристві процедури та алгоритми управління ризиками є в основному прийнятними і з точки зору впровадження МСФЗ 17. На базі вже існуючої системи управління ризиками Товариство займається розробкою критеріїв та підходів до аналізу ризиків, поглиблене розкриття яких передбачено МСФЗ 17. Це потребує додаткових розробок програмного забезпечення, впровадження нових регламентів, а також залучення відповідних фахівців.

Страхові ризики.

Управління страховими ризиками здійснюється за наступними основними напрямками:

1) формування страхових резервів в достатньому обсязі

За договорами страхування життя оцінка зобов'язань здійснюється актуарно (математично) на підставі визначених договором умов, що дозволяє враховувати ризики, притаманні страхуванню життя. Оцінка адекватності зобов'язань (розрахунок здійснюється актуарно) на кожен звітний дату дозволяє управлінському персоналу розуміти, наскільки сформовані страхові резерви враховують ризики майбутніх виплат.

Перевірка достатності сформованих резервів наведена в примітці 25.4.

диверсифікація страхового портфелю за різними з типами договорів

Концентрація страхових резервів товариства за типами страхових договорів:

тис.грн.

За договорами страхування, якими передбачено досягнення застрахованою особою визначеного договором пенсійного віку		За договорами накопичувального страхування		За іншими договорами страхування життя		Всього	
2022 р.	2023 р.	2022 р.	2023 р.	2022 р.	2023 р.	2022 р.	2023 р.
4 558	3 903	239 021	270 920	718	531	244 297	275 354

2) управління андеррайтинговими ризиками

Основні андеррайтингові ризики::

- ризик збільшення рівня смертності - ризик, викликаний коливанням показників смертності, у разі, якщо зростання показників смертності призводить до зростання вартості зобов'язань страховика;
- ризик збільшення тривалості життя - ризик, викликаний коливанням показників смертності, у разі, якщо спадання показників смертності призводить до зростання вартості зобов'язань страховика;
- ризик непрацездатності та шкоди здоров'ю - ризик, викликаний коливанням показників тимчасової втрати працездатності, встановлення інвалідності або отримання травматичних ушкоджень та/або функціональних розладів здоров'я;
- ризик збільшення витрат на ведення справи - ризик, викликаний зростанням видатків, пов'язаних з обслуговуванням договорів страхування та перестраховання;
- ризик зміни розміру ануїтетів - ризик, викликаний коливаннями розміру ануїтетів у зв'язку зі змінами законодавства або змінами станів здоров'я застрахованих осіб;
- ризик передчасного припинення дії договорів - ризик, викликаний коливаннями співвідношення кількості достроково припинених договорів страхування до загальної кількості укладених договорів;
- катастрофічний ризик - ризик, викликаний неточністю прогнозів настання надзвичайних подій та оцінок їх наслідків.

Аналіз чутливості нетто-активів Товариства до деяких андеррайтингових ризиків:

Стресова подія	Вплив на нетто-активи			
	2022		2023	
	сума, тис.грн.	%	сума, тис.грн.	%
Збільшення рівня смертності для кожної вікової групи на 15% (для страховиків, що здійснюють страхування життя)	-998	-1,3%	790	1,10%
Зменшення рівня смертності для кожної вікової групи на 20% (для страховиків, що здійснюють страхування життя)	+868	+1,1%	-1 611	-2,23%
Збільшення рівня тимчасової втрати працездатності, інвалідності, отримання травматичних ушкоджень, функціональних розладів здоров'я на 35% у перший рік дії договорів страхування та збільшення рівня тимчасової втрати працездатності, інвалідності, отримання травматичних ушкоджень, функціональних розладів здоров'я на 25% протягом наступних років дії договорів страхування (для страховиків, що здійснюють страхування життя)	-8 711	-14,5%	-6 856	-8,49%

Зростання очікуваної смертності на 15% незначним чином зменшує розмір необхідного резерву (на 0,4%), а зменшення рівня смертності на 20% спричиняє незначне зростання розміру зобов'язань (на 0,8%). Така неістотна чутливість резерву є наслідком того, що портфель є досить збалансований.

В свою чергу зростання захворюваності має найбільший вплив на страхові резерви, враховуючи глибину стресу та довгий термін дії таких ризиків, хоча слід зазначити, що враховуючи особливості формування резервів за ризиками на випадок захворювань, інвалідності та тимчасової непрацездатності, зростання рівня захворюваності не чинить впливу на загальний розмір резерву. Але для адекватного врахування майбутнього підвищеного рівня травматизму і захворюваності резерв за додатковими ризиками необхідно було б суттєво підвищити (саме така оцінка була зазначена в якості впливу на резерв).

Задля зменшення впливу показника зростання чи спадання рівня смертності або захворюваності Товариство дотримується наступних підходів:

- контролювати збалансованість портфеля (баланс між ризиками смерті та дожиття) та проводити якісний андеррайтинг, а також заходи для уникнення антиселекції.
- відслідковувати зміни показників смертності (захворюваності) у портфелі Товариства та у країні загалом, а також для нових договорів використовувати актуальну статистичну інформацію.
- для власних таблиць смертності закладати маржу коливання смертності (захворюваності).
- якщо договором передбачена можливість Страховика переглядати тарифи – вчасно актуалізувати тарифи.

3) управління майновим ризиком

Майновий ризик - ризик, пов'язаний із чутливістю вартості активів та зобов'язань страховика до коливання ринкових цін на нерухомість;

Активи Товариства, чутливі до майнового ризику:

тис.грн.

	31.12.2022	31.12.2023
Земельні ділянки	232	91
Нерухомість	83 027	87 469

Аналіз впливу можливого зниження ринкових цін на нерухомість на нетто-активи:

	2022 р.		2023 р.	
	сума	%	сума	%
Зниження ринкових цін на нерухомість на 25%	-20 815	-27,4%	-21 890	-30,28%

Зниження ринкових цін на нерухомість на 25% призвело б до суттєвих змін величини нетто-активів, тому що питома вага нерухомості в активах балансу на звітну дату є суттєвою, однак таке зменшення не призвело б до невиконання нормативів щодо платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика. Товариство не рідше одного разу на рік, зазвичай на звітну дату, визначає ринкову вартість нерухомості з залученням незалежного оцінювача.

Згідно з МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» Товариство розкриває якісну та кількісну інформацію про характер та рівень ризиків щодо фінансових активів та фінансових зобов'язань, а також про шляхи мінімізації впливу таких ризиків. Нижче наведено аналіз деяких ризиків (відповідно до МСФЗ 7, але не тільки).

Фінансові ризики.

Управління фінансовими ризиками є фундаментальною засадою для Товариства, як фінансової установи, та є невід'ємною суттєвою частиною всієї технологічної послідовності операційної діяльності.

1) ринковий ризик Товариство оцінює як ключовий.

- *ризик інвестицій в акції* - ризик, пов'язаний із чутливістю вартості активів, зобов'язань та фінансових інструментів страховика до коливання ринкової вартості акцій;

У звітному періоді даний ризик мав дуже опосередкований вплив на активи та зобов'язання Товариства, зокрема через макроекономічні чинники, так як фінансових інструментів, на які прямо впливають коливання ринкової вартості акцій, у Товариства немає.

- *ризик процентної ставки* - ризик, пов'язаний із чутливістю вартості активів та зобов'язань страховика до коливання вартості позикових коштів;

Процентний ризик може вплинути на дохідність фінансових активів, депозитів та облігацій внутрішніх державних позик.

Фінансові активи, які можуть бути чутливими до процентного ризику:

тис.грн.

	31.12.2022	31.12.2023
Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції (депозити)	192 810	215 272
ОВДП	47 090	53 387
Фінансова дебіторська заборгованість	3 510	6 819

За всіма депозитами встановлена фіксована відсоткова ставка, умови банківських договорів передбачають можливість перегляду відсотків відповідно до змін ринкової ситуації. За ОВДП встановлена фіксована ставка купонного доходу.

Середні процентні ставки за грошовими коштами:

2022 рік 9,75-18% по вкладах у гривні, та 1%-3,7% по вкладенням у валюті,

2023 рік 15-19% по вкладах у гривні, та 0,2%-2,0% по вкладенням у валюті.

Проценти по поточних рахунках нараховувались за ставкою 0,1%-10%.

Дохідність до погашення за ОВДП, придбаними до 2022 року була на рівні 12%, а за ОВДП, придбаними у 2022 та 2023 році -19-22%.

Фінансові інструменти з плаваючими відсотками відсутні.

Аналіз чутливості фінансового результату Товариства до процентного ризику показує, що фінансові показники Товариства достатньо чутливі до процентного ризику.

- валютний ризик - ризик, пов'язаний із чутливістю вартості активів та зобов'язань страховика до коливання курсів обміну валют;

Активи та зобов'язання Товариства, чутливі до валютних ризиків:

тис.грн.

	31.12.2022	31.12.2023
Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції (депозити)	192 810	215 272
в т.ч. у вільно конвертованій валюті	94 671	82 788
Страхові резерви	247 749	277 892
в т.ч. у вільно конвертованій валюті	69 971	68 422

Стрессова подія	Вплив на нетто-активи			
	2022 рік		2023 рік	
	сума	%	сума	%
Підвищення обмінного курсу іноземних валют відносно гривні на 25%	+6 180	+8,2%	+3 710	+5,13%
Зниження обмінного курсу іноземних валют відносно гривні на 25%	-6 180	-8,2%	-3 710	-5,13%

Підвищення/зниження обмінного курсу іноземних валют відносно гривні на 25% могло б призвести до підвищення/зниження величини нетто-активів на 5,13%, так як певна частина страхових зобов'язань розраховано в іноземній валюті. Однак таке зменшення не призвело б до невиконання нормативів щодо достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика. Задля зменшення впливу коливань обмінного курсу іноземних валют відносно гривні доцільно дотримуватись відповідності величини активів та зобов'язань, виражених в іноземній валюті.

- ризик спреду - ризик, пов'язаний із чутливістю активів та зобов'язань страховика до коливання різниці в доходності між облігаціями підприємств та державних облігацій України з тим самим (або близьким) терміном до погашення;

Даний ризик є для Товариства несуттєвим.

- ризик ринкової концентрації - ризик, пов'язаний із недостатньою диверсифікованістю портфеля активів або у зв'язку зі значним впливом одного або кількох емітентів цінних паперів на стан активів;

Активи Товариства, в тому числі ті, в які розміщено кошти страхових резервів відповідають вимогам Регулятора. Завдяки належній диверсифікації вплив ризику ринкової концентрації можна вважати несуттєвим.

Розміщення фінансових активів Товариства з точки зору ринкової концентрації:

	31.12.2022		31.12.2023	
	сума, тис.грн.	% в активах	сума, тис.грн.	% в активах
Загальна вартість активів	330 301	100%	368 659	100%
Облігації внутрішніх державних позик	47 090	14%	53 387	14%
Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції (депозити)	192 810	58%	215 272	58%
в т.ч. в державних банках	96 140	29%	88 582	24%
в комерційних банках	96 670	29%	126 690	34%

2) ризик ліквідності – це ризик того, що Товариству буде складно виконати свої зобов'язання грошовими коштами, або іншими фінансовими активами. Ризик ліквідності Товариство оцінює як вагомий. Даний ризик постійно наявний з причини неузгодженості строків погашення за активами та зобов'язаннями. Основний ризик ліквідності для Товариства полягає забезпеченні наявних грошових ресурсів для розрахунків за страховими контрактами та зі страховими посередниками. Завдяки ретельному плануванню та збалансованому за термінами погашення портфелю інвестицій Товариство успішно мінімізує вплив даного ризику.

Товариство на кожен звітну дату аналізує показники ліквідності.

№ п/п	Показник	Формула розрахунку	Теоретичне значення	на 31.12.2022	на 31.12.2023
1.1.	Коефіцієнт загальної ліквідності	$\frac{\Phi 1p.1195}{\Phi 1p.(1595-1531) + \Phi 1p.1695}$	не менше 1	22,02	11,10
1.2.	Коефіцієнт термінової ліквідності	$\frac{\Phi 1 p.1160+1165}{\Phi 1p.(1595-1531) + \Phi 1p.1695}$	не менше 1	21,62	10,73
1.3.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\Phi 1 p.1165}{\Phi 1p.1695}$	не менше 1,5	31,10	17,07

Управління даним показником полягає в тому, що резерви формуються належним чином та в достатніх обсягах. На кожен звітну дату здійснюється аналіз адекватності сформованих резервів з залученням сертифікованого актуарія. Активи Товариства постійно аналізуються з точки зору ліквідності. Напрямки інвестування є достатньо диверсифікованими. Позиція ліквідності є достатньою.

3) ризик дефолту контрагента - ризик неспроможності контрагента (боржника та будь-якого дебітора) виконати взяті на себе будь-які договірні зобов'язання перед страховиком.

Активи Товариства, чутливі до даного ризику:

тис.грн.

	31.12.2022	31.12.2023
Дебіторська заборгованість, всього	3 836	7 269
в т.ч. за страховими контрактами	114	275
в т.ч. до 3 місяців	114	275
заборгованість за нарахованими відсотками	3 510	6 819
дебіторська заборгованість за товари та послуги	160	134
інша дебіторська заборгованість	52	41

Мінімізація впливу даного ризику полягає в тому, що заборгованість за договорами страхування регулюється можливістю редукування страхових сум згідно з Правилами страхування, що приводить у відповідність суму сплачених внесків за договором страхування та відповідними сформованими страховими резервами.

4) операційний ризик – це ризик фінансових втрат страховика, що виникає через недоліки управління, процесів оброблення інформації, контрольованості, безперервності роботи, надійності технологій, а також помилки та несанкціоновані дії персоналу. Керівництво повністю розуміє всі аспекти операційного ризику, працює над забезпеченням відповідності усім встановленим нормам. У Товаристві запроваджено системи внутрішнього контролю для виявлення та мінімізації операційних ризиків.

5) кредитний ризик - ризик невиконання контрагентом договірних зобов'язань.

Активи Товариства, потенційно чутливі до даного ризику:

тис.грн.

	31.12.2022	31.12.2023
Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції (депозити)	192 810	215 272
ОВДП	47 090	53 387
Фінансова дебіторська заборгованість	3 510	6 819

Товариство здійснює постійний моніторинг невиконання зобов'язань клієнтами та іншими контрагентами та мінімізує вплив такого невиконання. У 2023 році фактів невиконання чи невчасного виконання зобов'язань банківськими установами та Міністерством фінансів України не було. Товариство вважає, що станом на 31.12.2023 року вжило достатньо заходів для мінімізації кредитного ризику.

26.4 Розкриття інформації щодо управління капіталом.

Управління капіталом – це система принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних з формуванням та забезпеченням ефективного використання капіталу в процесі господарської діяльності.

Управління капіталом направлене на вирішення таких основних завдань:

1. Формування достатнього обсягу капіталу, що забезпечить дотримання вимог Регулятора щодо капіталу страховика, що здійснює страхування життя.

На 31.12.2023 р. згідно з Розпорядженням Нацкомфінпослуг від 07.06.2018 р. № 850 Товариство виконує норматив платоспроможності та достатності капіталу, а саме :

сума прийнятних активів становить 363 038 тис.грн.:

- 2 013 тис грн. – грошові кошти на поточних рахунках;
- 213 259 тис. грн. – банківські вклади (депозити);
- 87 560 тис. грн. – нерухоме майно;
- 53 387 тис. грн. – цінні папери, що емітуються державою;
- 6 819 тис. грн. – дебіторська заборгованість за нарахованими відсотками за банківськими вкладками, цінними паперами, емітентом яких є держава.

Сумарна величина довгострокових та поточних зобов'язань і забезпечень, включаючи величину страхових резервів, що розраховується відповідно до чинного законодавства - 293 504 тис. грн.

Норматив платоспроможності та достатності капіталу на 31.12.2023 р. 45 млн. грн. Сума перевищення нормативу становить 54,5%:

363 038 тис. грн - 293 504 тис. грн. - 45 000 тис. грн. = 24 534 тис. грн.

2. Забезпечення виконання вимог до платоспроможності.

На 31.12.2023 р. Товариство дотримується умов забезпечення платоспроможності, встановлених Законом України «Про страхування»:

- сплачений статутний фонд в розмірі 17 000 тис. грн., що на дату сплати відповідало вимогам чинного законодавства
- створені страхові резерви, достатні для майбутніх виплат страхових сум:
  - резерв довгострокових зобов'язань 273 450 тис. грн.
  - резерв належних виплат 4 443 тис. грн.
- перевищення фактичного запасу платоспроможності над розрахунковим нормативним:

Фактичний запас –	72 285 тис. грн.
Нормативний –	13 673 тис. грн.
Сума перевищення –	58 612 тис. грн.

3. Забезпечення умов досягнення максимальної дохідності капіталу.

Банківські вклади розміщені у банках, кредитний рейтинг яких за національною рейтинговою шкалою не нижчий, ніж «АА».

Цінні папери – виключно облігації внутрішньої державної позики.

При визначенні справедливої вартості нерухомості на кінець 2023 року використані дані звітів незалежного оцінювача станом на 31.12.2023 р.

Дотримання принципу розміщення коштів резервів у надійні та прибуткові активи забезпечило отримання інвестиційного доходу в розмірі 30 187 тис грн.

4. Забезпечення мінімізації фінансового ризику використання коштів капіталу.

Кошти капіталу розміщуються виключно в прийнятні активи згідно з Розпорядженням Нацкомфінпослуг від 07.06.2018 р. №850.

5. Забезпечення достатнього рівня контролю з боку акціонерів.

6. Оптимізація обороту капіталу.

26.5 Інформація щодо внутрішнього аудиту.

Функції внутрішнього аудиту в Товаристві покладено на окрему посадову особу, що проводить внутрішній аудит. Внутрішній аудитор у своїй роботі підпорядкований Наглядовій Раді та організаційно не залежить від інших підрозділів Товариства. Порядок діяльності, статус та повноваження внутрішнього аудитора визначені Положенням про службу внутрішнього аудиту, затвердженим рішенням Наглядової Ради 24 грудня 2021 року. За результатами внутрішнього аудиту поточної діяльності Товариства внутрішній аудитор не рідше ніж один раз на рік складає звіт та надає його Наглядовій раді.

26.6 Події після дати балансу.

Для виконання вимог Закону «Про страхування» Загальними зборами акціонерів Товариства 23 лютого 2024 року було прийнято рішення щодо збільшення статутного капіталу до 48 млн.грн. шляхом додаткових внесків.

«10» травня 2024 року

Генеральний директор

О.А. КУЛЄШИН

Головний бухгалтер

Т.Г. МАЙБОРОДА